

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

SVATÝCH OBCOVÁNÍ

- 8 ČCE přece může růst!
- 10 Spolek za milion
- 24 Dvě kulatá výročí J. L. Hromádky
- 41 Diakonie: Před Vánocemi v Rolníčce

Právě vyšlo

K dostání v knihkupectví Kalich,
Jungmannova 9, Praha 1 nebo objednávejte na ekalich.cz
Při hromadných objednávkách a pro členy ČCE zajímavá sleva

AKTUÁLNĚ

TÉMA

- 7 Biblická úvaha – *O. Zikmund*
- 8 ČCE přece může růst – *P. Štulc*
- 10 Spolek za milion – *J. Plíšková*
- 14 Pestrý svět evangelikálních křesťanů – *Z. Vojtíšek*
- 18 Otázka na tělo

NÁSTĚNKA

MOJE CÍRKEV

- 23 Evangelická teologická fakulta oslavila 100 let
- 24 Josef Lukl Hromádka (1889–1969) – *M. Zikmund*
- 28 Nizozemská vzpomínka na sametovou revoluci – *D. Ženatá*
- 31 Zpátky k věcem víry – *J. Plíšková*
- 34 Třešňový les – *J. Mamula*
- 36 Kaple smíření u Berlínské zdi – *J. Kirschner*
- 37 Zachraňme škvorecké varhany – *B. Hruška*
- 40 Jan Jelínek obdržel Řád T. G. Masaryka – *J. Kašper*

DIAKONIE

- 41 Před Vánocemi v Rolničce – *A. Šůra*

SLOVO

- 44 Blažkovský deník – *J. Gruber*
- 44 Poslední slovo – *Š. Grauová*

ÚVODNÍK

Kdo je svatý a co dělá, když obcuje

Asi první nás napadne svatý za dědinou nebo na mostě. Prostě nějaká socha svatého, přímlyvce, který ochrání nás nenapravitelné hříšníky před tváří Boží a trochu to za nás vyžehlí. Možná nám vytane na mysli svatoušek – někdo, kdo je tak hodný, až je to podezřelé, nebo se jen jako svatoušek tváří. Svatí jsme ale v biblickém pojetí my všichni. Svatost není záležitost několika specialistů na mravní a náboženský život, ale týká se všech podílů díla Božího. Svatí milovaní – oslovuje apoštol Pavel adresáty svých listů – a platí to i pro nás.

K vyložení pojmu „obcování, obcovati“ jsem nahlédla do *Biblického slovníku*. A dočetla jsem se, že těmito slovy překládají Kraličtí několik hebrejských a řeckých výrazů, které znamenají chování, způsob života, obecenství, spojení, styk, občanské právo, občanství. A slovník odkazuje dále na velmi příbuzné výrazy k obecenství – společnost, účastník, účastnit se. Opět pojmy a činnosti, které se týkají nás všech. Takže svatých obcování, které čteme na titulní stránce jako téma tohoto čísla, je vlastně společenství lidí či účast nás všech na Božím díle.

Jako každoročně je přílohou vánočního čísla hudební CD. Jmenuje se, podle úvodní písně, *Již nebe jde k nám*. Připravil je již potřetí celocírkevní kantor Ladislav Moravetz a jedná se o 16 písní z chystaného nového Evangelického zpěvníku. Nazpíval je Evangelický chór Zlín za varhanního či klavírního doprovodu Ester Moravetzové a žesťového souboru Konzervatoře P. J. Vejvanovského v Kroměříži pod vedením Rudolfa Berana.

Milí čtenáři, přeji vám požehnaný advent, nerušený poslech a inspirativní čtení

Daniela Ženatá

Ordinace nových kazatelů

Zvikářů se stali faráři, z laika se stal výpomocný kazatel. V neděli 3. listopadu byli v pražském kostele u Martina ve zdi při slavnostních bohoslužbách ordinováni ke službě

zleva: Aleš Rosický, Michael Pfann, Kristýna Kupfová, Martin C. Putna

Slova a svátosti Kristýna Kupfová, Michael Pfann, Aleš Rosický a Martin C. Putna. Bohoslužby vedl první náměstek synodního seniora Pavel Pokorný.

Výstava propojuje evangelíky napříč Evropou. K vidění je do ledna

Rozdělení hranicemi, spojení vírou. Tak by se dalo krátce shrnout poselství výjimečné putovní výstavy *Tváře – hranice – bratři a sestry*, která k nám dorazila původně z Rumunska a zástupci evropských církví ji společně otevřeli ve čtvrtek 7. listopadu v Praze v evangelickém chrámu u Salvátora.

Před sto lety první světová válka násilně přepsala politickou mapu Evropy a přetrhala pouta mezi lidmi. Výstava tyto šrámy zaceluje. Při procházení mezi panely získává návštěvník dojem, jako by listoval rodinným albem: nachází dobové fotografie, výjimečné osudy, zapomenuté bratry a sestry.

V jediném výstavním souboru se sešlo devět příběhů ze sedmi církví střední a jihovýchodní Evropy. Českobratrskou církev evangelickou reprezentuje osud ekumenicky otevřeného faráře Alfréda Kocába, který se narodil ve Vídni a poz-

ději jako politický disident nemohl své povolání vykonávat. Po převratu v r. 1989 působil jako farář v Praze, zemřel na začátku roku 2018. Během slavnostního zahájení výstavy promluvila jeho manželka Darja Kocábová i syn Michael.

Výstava putuje Evropou od listopadu 2018. Slavnostní premiéry se dočkala v Bukurešti, odkud se stěhovala do rumunského Banátu, Rakouska, Slovinska, Slezska a nyní přichází i do Prahy. Navštívit ji lze ve sboru ČCE v Praze u Salvátora (Salváterská 1, Praha 1) do 12. ledna 2020. Návštěvní časy: úterý 9.00–12.00 a 15.00–18.00, čtvrtek 16.00–18.00, neděle 9.00–12.00 nebo dle individuální domluvy na tel.: 607 588 618.

Pražskou zastávkou putování expozice nekončí. Dále se chystá její představení také v rumunské Bukovině a Sedmihradsku, v Itálii, Maďarsku, na Slovensku a v moldavské Besarábii.

Unikátní audiozáznamy ze synodu z listopadu 1989

Psal se 17. listopad roku 1989 a v Praze na Vinohradech zasedal synod Českobratrské církve evangelické. Ve večerních hodinách první telefonáty oznámily, že se průběh ohlášeného pochodu na Národní třídu zvrhnul v něco neočekávaného.

Očití svědci tvrdého policejního zásahu dorazili do jednatého sálu o chvíli později, aby vylíčili synodům to, co sami zažili. Synod přerušil svá jednání a dal jim slovo. Autentické magnetofonové záznamy se dochovaly a k výročí třiceti svobodných let se je podařilo digitalizovat a zveřejnit.

Najdete je spolu s dalšími svědectvími, dobovými dokumenty a příběhy na www.30svobodnychlet.cz v sekci „Synod 17. 11. 1989“.

Červená středa jako celosvětová výzva k náboženské svobodě

Druhý ročník mezinárodní akce #RedWednesday – Červená středa se konal 27. listopadu na mnoha místech České republiky. Červeným nasvícením chrámů nebo veřejných budov, četnými ekumenickými modlitbami a veřejnými prohlášeními událost připomněla náboženskou nesvobodu a pronásledování lidí pro jejich víru.

Česká biskupská konference se společně s Ekumenickou radou církví v ČR a Federací židovských obcí v ČR připojila k iniciativě křesťanské organizace *Aid to the Church in Need*. Červená středa se ten den konala na dalších místech ve světě – mimo jiné v Londýně, Bratislavě, Vídni, Budapešti, na Filipínách.

K iniciativě se mohly připojit sbory a farnosti, ale i města nebo neformální společenství po celé zemi. Hlavní události opět proběhly v Praze. Na konferenci „Problémy náboženské svobody v Evropě“ v prostorách Karolina Univerzity Karlovy navázala společná židovsko-křesťanská modlitba a průvod kolem červeně nasvícených budov centrem města.

aktuality připravil Jiří Hofman

TÉMA: SVATÝCH OBCOVÁNÍ

Modlitba prosincová

úsmev na tváři
nabídnutá pomoc
podaná ruka
krok ke smíření
je odraz svatosti Boží

díky Pane
že tě můžeme potkávat
tak často a prostě

vždyť
právě člověk
má zrcadlit svatost Boží

ale
jestli Pane
je mým úkolem zrcadlení
čištěním zrcadla je tvoje
odpuštění
to potřebuji
o to prosím

modlitba **Lenky Řidzoňové**
kresba: **Petra Fischerová**

BIBLICKÁ ÚVAHA

Církev radostná a upřímná

Ti, kteří přijali jeho slovo, byli pokřtěni a přidalo se k nim toho dne na tři tisíce lidí. Vytrvale poslouchali učení apoštolů, byli spolu a modlili se, měli všechno společné, každého dne pobývali svorně v chrámu, po domech lámali chléb a dělili se o jídlo s radostí a upřímným srdcem. (Sk 2,37-47)

Evangelista Lukáš, autor knihy Skutků apoštolských, líčí, jak jednou o letničních svátcích přijalo křest na tři tisíce lidí. To je panečku! Kdyby se něco podobného stalo třeba v některém sboru naší církve dnes, měli bychom možná pocit, že je něco v nepořádku.

Myslím však, že počty nejsou to nejdůležitější. Dobrý sborový život se může dařit v menších i větších společenstvích úplně stejně. To podstatné je, co spolu ti lidé dohromady tvoří. Důležité je, aby spolu vytvářeli církev, a to církev pravou, tedy utvářenou a inspirovanou Duchem svatým.

Jak se však pozná církev, která není bezduchá? Evangelista Lukáš vypisuje několik znaků té pravé církve. Nejprve zmiňuje, že církev je tam, kde se poslouchá evangelium. Tedy tam, kde se káže. V církvi děláme mnoho dobrých věcí, ale spoustu těch dobrých věcí umějí dělat i jinde, a možná dokonce lépe. Avšak evangelium o Boží pomoci pro nás nikde jinde než v církvi neuslyšíte. A také to druhým lidem za nás nikdo jiný neřekne.

Hned na to Lukáš zmiňuje další znak pravé církve – „byli spolu“. Pravá církev je tam, kde se lidé sejdou a společně se modlí, zpívají i poslouchají.

Pravá církev se dále pozná podle toho, že láme chléb. Lukáš může mít na mysli svátostné společenství kolem Kristova stolu, ale také jakékoli jiné stolování. Tam kde se společně jí a pije, při sborových nedělích nebo při kávě po bohoslužbách, také tam pravá církev vzniká. A jistě to neplatí pouze pro stolování mezi kostelními zdmi. Církev tvoříme při společném jídle i doma, když si nad plným talířem vzpomeneme

na Pána Boha nebo tam, kde se rozdělíme s tím, kdo má hlad.

Dále Lukáš píše o tom, že v prvotní církvi měli všechno společné. To si nejspíš neumíme úplně představit. Společného majetku však máme ve sborech dost, především kostely a fary, o které je třeba pečovat. Ale možná je to výzva, abychom se dívali kolem sebe a starali se o druhé, kterým zrovna něco schází.

V církvi posloucháme kázání, zpíváme, modlíme se, lámeme chléb a je hodně důležité, abychom to všechno dělali s radostí a s upřímným srdcem. Není to tak, že bychom se stále měli usmívat a vesele výskat. Vždyť k opravdové životní radosti smutek a slzy patří. Tady jde o radost, která svádí lidi dohromady. O radost ze společenství.

Pokud je z církevního společenství cítit radost a upřímná víra, budou křesťané všemu lidu milí. Nepřehání už to Lukáš trochu? Ne nutně. Vždyť tam, kde nežijeme jenom sami pro sebe a pro své problémy, tam kde jsou sbory otevřeny a zapojují se do veřejného života, tam kde je patrná radost a upřímná víra, tam si křesťané získávají respekt a úctu svého okolí. A tam se také může stát, že Pán přidá k jejich společenství nové tváře. Ne třeba tisíce, ale na těch počtech přece tolik nezáleží.

Pane Bože, děkujeme za církev, kterou tvoříš spolu s námi. A prosíme, abychom to, co v církvi děláme, dělali upřímně a s radostí. Amen

Ondřej Zikmund, farář v Kutné Hoře

ČCE přece může růst!

Soustředme se na obnovu církve, ne na to, jak přežít její zmenšování!

Velkou část profesního života pracuji jako konzultant, zaměřený na strategii a fungování institucí. Vyrůstal jsem ve vršovickém sboru a posléze zakotvil v jarovském, ale většina mých osobních vztahů je mimocírkevních a z velké části jde o vztah s mladými lidmi – se zájmem pozorují, jak se vyvíjí jejich vnímání světa.

V posledním roce jsem začal pomáhat na ústředí ČCE s hospodářskými tématy a posléze i s finalizací strategického plánu. Teprve tehdy mě napadlo podívat se na církev stejným pohledem, jakým jsem zvyklý dívat se na jiné instituce a klást podobné otázky: jaký je smysl a cíl existence ČCE? Jak se jí daří ten smysl a cíl naplňovat? Jakým problémům čelí? Je vybavena tak, aby se s nimi mohla úspěšně vypořádat?

Mám pocit, že velkou část naší pozornosti pohlcují problémy spojené s přechodem na samofinancování: jak vysoké budou muset být odvody do personálního fondu? Jak pomoci malým sborům, které nebudou schopny je hradit? Přitom vycházíme celkem logicky z předpokladu, že počet našich členů bude i nadále klesat. Řešení pak mají podobu různých motivačních opatření, která mají za cíl dostat ze zbývajících oveček větší saláry, anebo jde o opatření organizační – jak různým způsobem slučovat nebo spojovat sbory.

Proč se stále zmenšujeme

Taková opatření jsou nutná. Míjíme přitom ale hlavní zdroj problému: církev postupně a trvale vymírá, protože podstatná část mladé generace v ní nezůstává a počet konvertitů je nízký. Kdyby počet členů církve rostl, ekonomické přežití by nebylo problematické a nemuseli bychom se stresovat. Dobré hospodaření a vysoký počet členů samozřejmě není hlavní smysl a cíl naší existence. Tím je přece (dovolím si to i jako ne-teolog tvrdit) prožívání Boží přítomnosti a hlásání evangelia.

Klesající počet členů je ale varovné znamení – něco děláme špatně. Už se totiž nemůžeme vymlouvat na omezení dané státní šikanou jako v době komunismu ani na nezáměrné okolní světlo o duchovní hodnoty; ten je naopak viditelný a „hledáčů“ (neboli „něcistů“, viz hezký článek J. Pechara v zářijovém čísle ČB) je daleko víc než je počet členů ČCE!

Proč se tedy ČCE zmenšuje? Vysvětlení může být celá řada a každý asi budeme vidět příčiny trochu jinde. Já jsem přesvědčen, že dvě jsou hlavní – náš tradiční způsob zbožnosti již nena-

O Bohu méně mluvit, zato více prožívat jeho přítomnost v modlitbě a v tichu. Pohroužit se do liturgie a rituálů, které umožní „vypnout“ těkavý rozum a vnímat v plnosti přítomný okamžik.

plňuje potřeby dnešních lidí a rezignovali jsme na šíření evangelia neboli misii.

Tradiční evangelická zbožnost se hodně zaměřuje na rozum – naše dlouhá a složitá kázání bývají na úrovni kvalitních univerzitních přednášek a v setkáváních během týdne se jedná o detailní výklad a rozličné interpretace biblických textů. Jenomže u lidí mimo církev vidím jiné potřeby: o Bohu méně mluvit, a více prožívat jeho přítomnost v modlitbě a v tichu. Pohroužit se do liturgie a rituálů, které umožní „vypnout“ těkavý rozum a vnímat v plnosti přítomný okamžik. Též dosahovat prostřednictvím pohybu, hudby či hraním dramatu (vč. biblických příběhů). Inspirovat se osobními příklady a příběhy. Využívat duchovního vedení zralých osobností. Naopak většinu lidí moc nezajímají složité teologické konstrukce a rozbor, ve kterých máme zálibu my.

Šíření evangelia je velká věc

Misii prakticky neprovozujeme (myslím tím mimo půdu církve) a naprostá většina naší pozornosti je zaměřena dovnitř sborů. Řada způsobů, jak misii dělat, nás také po právu odpuzuje – zastavovat cizí lidi na ulici nechceme a letáky a prvoplánový marketing, jako když se prodávají recepty na zdravý život, také nechceme. Sám nevím, jakým způsobem je vhodné dnes lidi misijně zaujmout. Vím ale, že seriózní organizace, které se snaží lidi oslovit jakýmkoliv výrobkem či službou, vynakládají velké úsilí na to, aby to dělaly dobře. Znamená to nejdříve pochopit, jaký problém či potřebu jejich zákazníci a klienti mají, poté zjistit, jakým způsobem se jejich potřeba dá uspokojit, a nakonec, jak svůj výrobek či službu dané skupině doručit.

Toto vše pak dotyční trvale zkouší, vyhodnocují výsledky, sbírají zkušenosti a věc zlepšují. Tým lidí (analytiků), který toto dělá, slouží zpravidla jako hlavní mozek a duše organizace. My na tuto velice složitou sadu činností nemáme ani jednoho člověka. Přitom již teď bychom na různých místech naší církve našli inspirativní zkušenosti, které by se daly vzít jako základ!

Diagnóza se tedy rýsuje: Naše církev své poslání – šíření evangelia – plní jen částečně, což vede k řetězci viditelných problémů (úbytek členů a ekonomické těžkosti). Základní příčiny tohoto stavu jsou zřejmé – ustrnutí v historických formách zbožnosti a rezignace na viditelnější působení navenek.

Je naše církev připravena dnešní situaci čelit?

V první řadě je třeba říct, že ČCE je spravována velmi dobře! Má jasně definované rozhodovací mechanismy, které respektují její demokratickou povahu. Existují rozumná pravidla pro nakládání s penězi i nemovitostmi. Máme přiměřené kontrolní mechanismy. A navíc toto vše v praxi docela dobře funguje. Vedení církve je kvalitní a podává mimořádný výkon. Málo neziskových organizací je tak dobře spravovaných! Problém tkví ale v tom, že ČCE je dobře vyladěna na fungování ve stávajícím režimu, tedy na administraci opakujících se činností, a do toho se občas narodí něco velkého – oslava závažného výročí, výstavba evangelických škol apod. Pokud má ČCE čelit své dnešní situaci, musí se opravdu podstatně změnit – drobné úpravy

Smlouva o majetkovém vyrovnání se státem nám jasně vymezuje čas, který je krátký. Proto bychom se měli všichni rychle a velmi prakticky přičinit, abychom jej využili.

nestačí. A s tím zkušenosti nemá. Protože se svět v posledních desetiletích překotně mění, řada velkých institucí již podobnou zkušeností prošla – úspěšně i neúspěšně. Jaké poučení si od nich můžeme vzít? Z celé řady aspektů vybírám dvě:

Vize a cíl

Především potřebujeme jasnou vizi, kam chceme mířit a proč. Takovou vizi musí pochopit a přijmout za vlastní většina církve. Vize je potřebná proto, aby vytvořila vědomí společně sdíleného cíle a aby fungovala jako zdroj energie; cesta k jejímu uskutečnění bude totiž nevyhnutelně dlouhá a trnitá a počáteční elán může brzy skončit. Vizi ►

vždy ztělesňuje vedení dané instituce – inspiruje ostatní a šíří důvěru, že vize je dobrá a proveditelná. Letos schválený strategický plán je velice dobrý první krůček, který naznačuje, jakým směrem se ubírat dál.

A pak se potřebujeme naučit formulovat cíle. Přemýšlet, co se musí stát, abychom jich dosáhli. Cíle mohou mít řadu podob. Jeden z prvních může být třeba právě ta jasná vize, kterou podporuje aspoň 60 % členů. Nebo několik uskutečněných a vyhodnocených pilotních projektů pro misijní činnost. Cíle mohou být i na úrovni sborů, třeba navázat vztah s místními komunitními organizacemi. Nebo mít představu, kam by se měl sbor posunout během funkčního období nově zvoleného faráře. Na konci všeho by pak měla být církev, která vzkvétá – měreno (mimo jiné) i počtem členů.

Závěrem: Naše energie a tvořivost by se měla soustředit především na obnovu ČCE, a ne na to, jak přežít její zmenšování! Smlouva o majetkovém vyrovnání se státem nám jasně vymezuje čas, který je krátký. Proto bychom se měli všichni rychle a velmi prakticky přičinit, abychom jej využili. Rád si na toto téma promluví s kterýmkoliv ze čtenářů ČB, a proto připojuji svůj kontakt – petr.stulc@atlas.cz.

Petr Štulc

ROZHOVOR S BENJAMINEM ROLLEM

Spolek za milion!

Chce to změnu v tom, jak druhé vnímat, jak naslouchat, umět respektovat názor, i když s ním nesouhlasím

Benjamin Roll je místopředseda a mluvčí organizace (zapsaného spolku) Milion chviliek. Důvod k rozhovoru ale nebyl primárně spolek sám, s ohledem na téma čísla šlo více o to, jak je člověku, který má náhle a spíš nečekaně velkou autoritu, svým způsobem úspěch, lidé ho poslouchají a obracejí

se k němu s očekáváním, s nadějí. Co to s ním dělá? Sešli jsme se na Evangelické teologické fakultě v kanceláři profesora Jana Štefana. Benjamin Roll tady totiž při studiu působí jako pomocná vědecká síla. Studuje evangelickou teologii a ví, že se chce stát farářem. Zatím je svobodný, je mu 24 let.

Milion chviliek. Měli bychom nejdřív vysvětlit, jak jste vlastně na tenhle trochu zvláštní název přišli.

V listopadu roku 2017 Mikuláš Minář, který tehdy taky studoval evangelickou teologii, mě oslovil s naléhavou připomínkou, že k 17. listopadu by se studenti měli ozvat. Bylo to po volbách, které podle nás nedopadly právě dobře. Tak jsme začali sestavovat text, který jsme nazvali Chvilka pro Andreje. Byla to petice, šlo v ní o to, aby Andrej Babiš dodržoval sliby, ke kterým se zavázal ve Smlouvě s občany České republiky. Což byl vlastně reklamní leták, který lidé dostali do schránky a on tam sliboval fakt dobré věci – rozvoj demokracie, nezávislost policie atd. A to slovo „chvilka“ – to měl Babiš v té Smlouvě s občany, je tam formulace – „občané, najděte si pro mě chvilku,“ nějak tak. Tehdy Mikuláše napadlo: Tak my si tu chvilku uděláme. Ale velmi brzy jsme poznali, že diskuse s tímhle člověkem není možná a navíc byl sněmovnou vydán trestnímu stíhání, pak přišla ta zpráva OLAF o Čapím hnízdě, pak zpráva ze Slovenska, že je tam stále oprávněně veden jako agent StB, to už byl premiér. Založili jsme spolek Milion chviliek a zároveň jsme přišli s peticí za Babišovo odstoupení. A proč zrovna „milion“? Chceme tím sdělit – když si milion lidí najde chvilku, bude to znát.

Tohle se stalo kdy?

Spolek byl zapsán 31. ledna 2018. Tu petici jsme pak zveřejnili 25. února jako připomínku sedmdesátého výročí komunistického převratu. Během prvních deseti dnů jsme měli 100 000 podpisů, to jsme vůbec nečekali. Ale důležité je a sděluje se to už v našich stanovách, že nechceme být pouze antibabišovské hnutí, chceme dávat důraz na pozitivní roli občanské společnosti obecně!

Ten váš „úspěch“, byť jiný než má třeba Andrej Babiš, byl nečekaně rychlý; ve velmi krátké době jste se najednou stali známými osobnostmi, jste „na výsluní“. S tím jste asi nemohli počítat, ne?

Strašně nás to překvapilo. Tolik podpisů za tak krátkou dobu – ani ve snu! Ale na demonstrace jsme nejdřív nemysleli, chtěli jsme šířit a zprostředkovávat informace, pořádat ty diskuse...

Co vás tedy pohnulo k té změně?

Všimli jsme si, že různých spolků, které organizují demonstrace, je hrozně moc. Pamatuju se, že v jednom březnovém týdnu bylo v Praze na podobné téma asi pět různých demonstrací. A bylo nám jasné, že to nemůže být úspěšné, lidí tam chodilo málo. Ovlivnění jsme taky byli tím, že lidi od nás čím dál víc něco čekali, měli jsme už 200 000 podpisů. Tak jsme se nakonec rozhodli na jaře

Ben Roll na sjezdu mládeže 2018

2018 konat i demonstrace a zjistili jsme, že vlastně mohou sloužit i jako docela dobré médium a jako důležitá pojistka při upozorňování na politické kauzy. Proto jsme pak demonstrovali v listopadu kolem té záležitosti s Babišovým synem a při hlasování o důvěře vládě a nakonec v dubnu 2019, když se uzavřelo vyšetřování kauzy Čapí hnízdo a Babiš vyměnil ministra spravedlnosti. Když jsme pak viděli, že na naše demonstrace přichází lidí pořád víc, k tomu byl velký úspěch i v regionech, odhodlali jsme se nakonec i k té Letné.

Co jste tomu nečekanému rychlému úspěchu říkali?

Myslím, že v tomhle smyslu je dobré, že jsme vždycky zdůrazňovali náš spolek a jeho požadavky, a ne sebe. Byť je samozřejmě pravda, že Mikulášův obličej vidět je, musí být, to by zkrátka jinak nefungovalo. V květnu a červnu 2019, kdy bylo čím dál více potřeba řešit i organizační věci a zájem médií přibýval, se Mikuláš rozhodl, že nebude už poskytovat tolik rozhovorů, a tak jsem tuto roli převzal já. Novináři se začali obracet na mě, najednou jsem byl taky vidět. Ten zájem je samozřejmě i příjemný, ale tlak je to velký.

Jde vlastně o sílu slova, od toho se odvíjí to další.

Tohle si přirozeně uvědomuji nejvíc přímo při té demonstraci. Lidé opravdu naslouchají, poslouchají každé slovo. Když jim řeknu, ať se ti na pravé straně o metr posunou, 100 000 lidí se posune. To je opravdu silné, když na mé slovo reaguje poslušně takový dav, nemůže mi to být jedno. Co je přitom ale důležité – strašně moc si hlídat formulace a jazyk. Mikuláš studoval bohemistiku a filosofii, já teologii, a tak si uvědomujeme důležitost rétoriky a záleží nám na práci s jazykem. Snažíme se tedy mluvit kultivovaně a slušně. Hlavně ne nic vyhroceného, neřku-li sprostého či nenávislného. Nenechat se unést, hlídat se. O tom hodně debatujeme i mezi sebou.

Jste slušní vy, s tím koresponduje to, že je slušný i ten demonstrující dav. Když si člověk čte letáky, jak tvořivé a jak vtipné jsou; sprostotu člověk nevidí. I do toho se zřejmě promítá ta vaše autorita, ne?

Asi ano. Na tom je úžasné taky to, že i kdyby někdo chtěl lidi k něčemu sprostému strhnout, ten dav má takovou sebe očistnou schopnost, že to nepřijme. To se mi moc líbí. Ale na druhou stranu – ta autorita je sice důležitá, jenomže tím pádem na nás lidé vznášejí nároky, které my nejsme schopni splnit. Mnozí si do nás promítají různé naděje a chtějí, abychom byli nějakými spasiteli. To ale nejsme a není to naším cílem.

Ba co víc, máte vlastně paradoxně i moc. Uvědomujete si to? Uvědomujete si rizika, která s tím můžou souviset? A probíráte to spolu?

Ano, a debatujeme o tom docela dost. Teď bylo ukončeno to Babišovo trestní stíhání a lidi jsou opravdu naštvaní, často hledají radikální řešení, a taky jim vadí, že my hned nereagujeme. Jenže

na Zbytově

my nemůžeme říct, že budeme demonstrovat proti právnímu rozhodnutí, když jsme celé jaro hájili nezávislost justice. Zároveň ale není možné, abychom prostě nedělali nic! Nějaký postoj zaujmout musíme. Aby si lidi nemysleli, že jsme je opustili, přitom abychom neprobudili nálady, které by byly vyloženy negativní.

Nemáte někdy strach? Mít moc, to může přece člověka i plašit.

Nechcete někdy couvnout?

Nevím, jak moc tohle prožívá Mikuláš, takhle jsme o tom nemluvili. On se naopak rozhodl kvůli Chvilcům prozatím ukončit studium, obojí prostě nešlo. Já se pořád snažím udržet si vedle Chvilců i řadu dalších aktivit. Je pravda, že rozhodování je to náročné. Kdybychom neměli už takovou zodpovědnost a věci nebyly tak daleko, bylo by leccos jednodušší.

To že máte autoritu a moc, to je závazek. S tím musí souviset otázka, zda máte představu, co bude dál. Nezmění-li se nic na politické scéně, lidi asi nebudou chodit demonstrovat donekonečna.

Uvědomujete si to?

My jsme si ten závazek poprvé víc uvědomili, když začaly přicházet peníze. A ne málo. A taky v souvislosti s tím obrovským počtem podpisů. Uvědomili jsme si, že lidi to berou opravdu vážně a že vycouvat z toho už právě nejde. Navíc se začali hlásit ti, kteří chtěli pomoci, ale skutečně na profesionální rovině. Třeba na Letnou se přihlásil zdravotník, který měl zkušenost z krizových situací na kyjevském Majdanu. Že zorganizuje zdravotnickou pomoc. A takhle s námi spolupracuje čím dál víc opravdu schopných lidí. Většinou čistě dobrovolnický.

Jak tedy dál?

Doteď to vlastně celé leželo až moc jen na Mikulášovi. To je už neúnosné. Bude muset být víc lidí placených, s jasnými úkoly, pronajme se nová kancelář... To všechno je možné díky těm penězům, které nám lidé posílají. Jsme si jisti, že přinejmenším do parlamentních voleb budeme moci pokračovat, a to hlavní, oč nám půjde, je snažit se o proměnu toho, jak občané vnímají současnou společenskou situaci. Jde nám v první řadě o to, aby pochopili, že mají situaci ve svých rukou. Že oni sami mají zodpovědnost, oni můžou věci měnit. Zatímco premiér mluví přesně opačně – nestarejte se, já všechno zařídím sám, „bude líp“.

Jenomže k takovým cílům samotná demonstrace nestačí, ne?

No jednak je třeba říct, že demonstrace není jen nástroj vzdoru, je to i nástroj informační. Je možné tam říct nějaký názor. A důležité je, že se něco děje i v regionech, tam opravdu lidi berou věci do svých rukou. Je to v podobném duchu, jako to děláme my, čtou tam i naše prohlášení, která se tak úžasně šíří. Přitom jednají svébytně. Druhá věc je, že tvoříme např. informační a vzdělávací videa, jezdíme po republice apod.

Jak ale docílit, aby se vnímání lidí opravdu měnilo?

Jistě že to je těžké. Dobře víme, že my sami situaci nezměníme, komunikace je těžká všude, mezi lidmi v práci, i v rodinách; dost lidí má mylný pocit, že my po nich chceme, aby ty druhé přesvědčovali. Ale to nemá smysl. Říkat někomu, kdo má jiný názor, že je na špatné straně, to je jak mluvit do dubu. Chce to nějakou změnu v tom, jak druhé vnímat, jak naslouchat, umět respektovat názor, i když s ním nesouhlasím, protože pak můžu toho člověka vtáhnout do dialogu. Když ho jen odmítnu,

při bohoslužbách v kostele u Martina ve zdi

budeme se mýjet. Tohle je jedna z našich priorit, o to se snažíme. Zatím to ale moc nerezonuje. Mnozí lidé tomu nerozumí. Čím dál víc chtějí radikalitu, demonstrace, blokace, stávky.

Taky si vás asi představují v roli politiků, ne?

Přesně tak, to je trvalý tlak. A my pořád vysvětlujeme, že o to nám nejde.

Jak se na autoritu díváte vy sám? Je pro vás důležitá? Vidíte tímhle prizmatem třeba svého faráře?

Rozhodně ano. Já jsem dlouhá léta chodil do Strašnic, kde byl farář Pavel Klinecký, ten měl ▶

na mě zásadní vliv. Určitě ho za autoritu považuju, v určitém věku to pro mě bylo důležité, byť pro některé byl autoritativní až moc. I u řady učitelů na

v celocírkevním odboru mládeže

fakultě to беру takhle pozitivně. Negativní autoritu jsem možná taky někdy zažil, třeba na gymnáziu, ale ne moc silně, sám nejsem vůbec konfliktní, tak to tolik neznám. Ale uvědomuju si, že v církvi je otázka autority důležitá, od faráře se nedá odpárat.

Vy oba s Mikulášem máte zázemí církve. Vy jste člen ČCE, Mikuláš je z Církve bratrské. Je to spíš náhoda? Nebo to může mít nějaký vliv?

POHLED RELIGIONISTY

Pestrý svět evangelikálních křesťanů

Zbožnost taková a maková

Každý už asi slyšel o tom, že evangelikalismus je typický pro dnes rychle rostoucí část světového křesťanstva; silný je na celém americkém kontinentu, v Africe, v některých asijských zemích, relativně úspěšný je i v Ev-

Skoro bych řekl, že to vliv má. Na demonstrace lidé chodí rádi i proto, že zažívají společenství. A to obecně velice chybí. Mám dojem, že u nás je málo menších společenství, komunit, za něž by běžný člověk nesl zodpovědnost. Jak potom může být schopen mít zodpovědnost za větší celek? Já již řadu let jezdím jako vedoucí na tábory, jsem aktivní v pražské mládeži. Už dlouho se tedy učím zodpovědnost mít a pokud možno měnit věci kolem sebe k lepšímu. Tím pádem jsem si začal uvědomovat, že tímhle způsobem můžu ovlivňovat i ten širší celek a vnímat zodpovědnost globálně.

Což je zkušenost, kterou většina mladých lidí nezíská. To je možná opravdu jistá výhoda té naší církve. Vést mládež na táboře je v malém, s nadsázkou, trochu to samé jako to, co děláte teď.

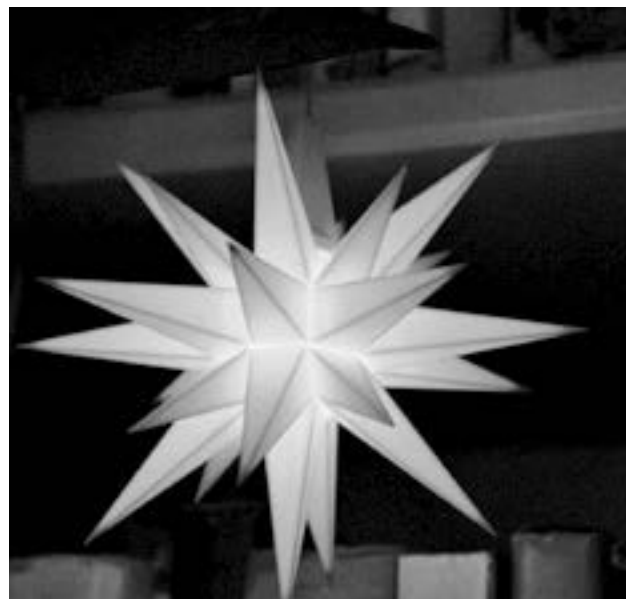
Ano, dnes se mi to hodí. A mám skutečně dojem, jakmile se dostanu mezi nějaké aktivní lidi, že mezi nimi evangelici jsou. Takže když mi Mikuláš tenkrát poprvé nabídl se spolkem začít, neváhal jsem ani chvíli. Jistě že se i v naší církvi setkám s kdekým, pořád je to vzorek běžné společnosti. Ale připadá mi, že víra opravdu vede k proměně vnímání světa. Proto chci být farář. Jistě že nemám ambici, aby se stala křesťanskou celá republika. Ale bylo by fajn, kdyby alespoň lidi v církvi věděli, co to je křesťanství a co je ta dobrá zpráva, která z něj vyplývá. Na tom mi záleží.

připravila **Jana Plíšková**

© Benfoto a David Rafael Moulis

Historické kořeny

Kolem poloviny 18. století se v západních společnostech radikálně změnila situace, pro tuto novou situaci se postupně ustálilo označení „modernita“. V oblasti náboženství přinesla modernita nový jev: V důsledku industrializace a urbanizace se začal rozpadat farní systém církví. Vznikly masy lidí, kteří v důsledku stěhování do měst ztratili vazbu na svou farnost, a ocitli se tak vlastně mimo církev. Začalo být možné žít

nábožensky jinak než dosud anebo nábožensky nežít vůbec. V oblasti náboženství tak vznikla pluralita, která se od té doby již jen rozšiřuje.

Aktivní křesťané na tuto novou situaci zareagovali: Bylo třeba „probudit“ ty, kteří měli křesťanské povědomí, ale ztratili na církev vazbu. Tak v Anglii, první industrializované zemi, začal se svými spolupracovníky pracovat anglikánský duchovní John Wesley (1703–1791) a z probuzených dělníků prvních fabrik vznikla po jeho smrti nová církev – metodisté. V podobné době a situaci začal v amerických koloniích „probouzet“ tamní křesťany (kteří vesměs také neměli fungující farnosti) pastor kongregační církve Jonathan Edwards (1703–1758). V důsledku Edwardsova tzv. velkého probuzení a díky

pozdějšímu působení Wesleyova spolupracovníka George Whitefielda (1714–1770) pronikl na konci 18. století nový způsob zbožnosti do skomírajících amerických církví. Metodismus a další „probuzené“ církve pak v průběhu 19. století doslova zachvátily Spojené státy a tento způsob zbožnosti se tam stal určující náboženskou silou (a dodnes se v této pozici více méně udržel). Také v Evropě se „probuzenectví“ dále šířilo (i když v daleko menší míře) a na konci 19. století dorazilo i do českých zemí. Jedním z jeho důsledků byl i vznik Svobodné církve reformované (dnešní Církve bratrské).

„Probuzenecká“ zbožnost se chtěla vracet k základům evangelia, a začala se proto nazývat „evangelická“. Lišila se ovšem natolik od způsobu zbožnosti stávajících protestantských církví, že se v anglické jazykové oblasti začalo rozlišovat mezi dosavadními „protestanty hlavního proudu“ a novými „evangelikály“ (*Mainstream Protestants – Evangelicals*). Ve stejném smyslu rozlišují i německy hovořící občané „zemské církve“ a „svobodné církve“ (*Landeskirchen – Freikirchen*) a Češi „evangelíky“ od „evangelikálů“.

Shrnutí: V důsledku změny společenských poměrů (nástupu modernity) se tedy na protestantském základě konstituoval evangelikalismus jako nový způsob křesťanské zbožnosti, vhodný pro nábožensky pluralitní společnosti, který postupně v těchto společnostech zakořenil. Jeho strategie se osvědčila i v době, kdy modernizační změny již odezněly, i tam, kde se společenské poměry vyvíjely a vyvíjejí jinak než na Západě.

Nová a nová probuzení

Úspěch ve světovém měřítku způsobuje právě to, čím se evangelikálové „geneticky“ vybavili pro nástup nábožensky pluralitního, konkurenčního prostředí. Vědí, že nedostanou nic zadarmo, jenom díky nějaké zaopatřující církevní instituci. Vše si musejí sami vybojovat a zařídit. Proto se musejí nejdříve „probudit“, vědomě „se obrátit“ k Bohu a „znovuzrodit se“, proto musejí dále pracovat na své osobní zbožnosti denní čet- ►

bou Písma, modlitbami a intenzivní docházkou na nedělní bohoslužby, na biblické hodiny, studijní či modlitební skupinky apod., proto musejí usilovat o denní kontakt s Bohem prostřednictvím Ježíše, pojatého jako „osobního Spasitele“, a prostřednictvím Ducha svatého, proto musejí žít v úzkém („rodinném“) církevním společenství a vzájemně se podporovat, proto musejí dělat misii a angažovat se v neziskových (tzv. paracírkevních) organizacích.

Ačkoliv teologické rozdíly mezi evangeliky a evangelikály jsou minimální, tento nový způsob zbožnosti si vyžádal stovky nových, evangelikálních denominací. V průběhu 250 let existence evangelikalismu vznikaly tyto denominace ve „vlnách“. Výše zmíněné charakteristiky evangelikální zbožnosti se totiž špatně dědí a jsou natolik osobní a náročné, že se v průběhu let vždy znovu a znovu vytrácejí a slábnou. Evangelikálové se proto potřebují stále znovu „probouzet“, obnovovat a v nových impulzech dále šířit svou intenzivní, velmi aktivní, ale zároveň prchavě nestálou zbožnost.

Největší probuzenecké vlny evangelikalismu se vzedmuly ve Spojených státech a přinášely teologické inovace. V třicátých letech 19. století vzniklo Hnutí svatosti, které svého vrcholu dosáhlo až v poslední třetině tohoto století. Na počátek 20. století se datuje vznik pentekostalismu (letničního hnutí), který se postupně stal vůbec nejsilnější součástí evangelikalismu. Ve dvacátých letech 20. století se navíc konstitoval fundamentalismus, později přejmenovaný na konzervativní evangelikalismus (protože slovo fundamentalismus získalo negativní konotace). Pentekostalismus a fundamentalismus ve Spojených státech natolik zabraly evangelikální prostor, že se tamní ne-pentekostální a ne-fundamentalističtí evangelikálové od padesátých let začali aktivizovat a projevovali jako „noví evangelikálové“; hodně jim v tom pomohl například slavný baptistický kazatel Billy Graham (1918–2018). V šedesátých letech vznikla další vlna, kombinující charakteristiky nového evangelikalismu a pentekostalismu: charisma-

tické hnutí. Díky charismatikům pronikl evangelikální způsob zbožnosti i daleko za hranice protestantismu. A z charismatického prostředí vyrostla také zatím poslední velká vlna evangelikalismu – od osmdesátých let vznikající a šířící se neocharismatické hnutí.

Evropský evangelikalismus je klidnější a jeho probuzenecké vlny nepřinášely nové teologické důrazy. Evropský evangelikální základ je podobný americkému „novému evangelikalismu“ a reprezentoval jej například anglikánský teolog John R. W. Stott (1921–2011). I evangelikální Evropa byla a je zasažena americkým importem, který ovšem s evropskou evangelikální tradicí nelze vždycky sladit. Rozpor mezi evangelikalismem evropského typu a importovaným americkým fundamentalismem se projevil například v posledních dvou letech v rozdělení české Bratrské jednoty baptistů.

Evangelikální církve v České republice

Různé vlny a odstíny evangelikalismu vytvořily v Česku celou škálu denominací. Na dobu před vznikem těchto vln navazují metodisté, bap-

tisté (před změnou) a Církev bratrská, z Hnutí svatosti pochází Armáda spásy, z raného pentekostalismu vyrostla Apoštolská církev, dědici fundamentalismu (konzervativního evangelikalismu) jsou Křesťanské sbory, adventisté a svědkové Jehovovi, charismatické hnutí reprezentují Křesťanská společenství, neocharismatické hnutí pak dalších sedm církví (první byla Voda života, dnes Slovo života). Neocharismatickou orientaci získala po vnitřním převratu v roce 1999 také Jednota bratrská. Kromě těchto denominací existují i u nás desítky samostatných, někdy i volně provázaných evangelikálních sborů.

Realitu nábožensky pluralitní společnosti a nutnost přizpůsobit se jí postupně pochopily i církve neevangelikální. Začaly se v nich buď prosazovat prvky evangelikalismu, anebo se přizpůsobily potřebám pluralitní společnosti podobně jako kdysi evangelikálové. Ať tak, či onak, evangelikální sbory, evangelikální duchovní nebo jednotliví věřící se dnes vyskytují snad ve všech křesťanských církvích. U nás například v rámci Slezské církve evangelické a. v. působí už od začátku 20. století evangelikální Křesťanské společenství, v rámci katolické církve je už několik desetiletí aktivní Katolická charismatická obnova a v katolických mariánských hnutích zase najdeme pojetí konce světa, inspirované fundamentalistickým evangelikalismem. V Českobratrské církvi evangelické jsou celé sbory s evangelikální orientací a někteří faráři se k ovlivnění evangelikalismem výslovně hlásí (nazývají jej obvykle „pietismus“). Jednotliví křesťané s evangelikálním typem zbožnosti žijí i v Pravoslavné církvi nebo Církvi československé husitské.

Vlajkovou lodí českého evangelikalismu je Církev bratrská. Drží se jeho evropského pojetí a také díky dlouholeté orientaci na Grahama, Stotta nebo evangelikalismus v německé jazykové oblasti se jí daří vyvažovat důrazy charismatiků a konzervativních evangelikálů a bránit se jejich občasným snahám vnutit své způsoby i ostatním. Stoupenci různých vln dávají současné Církvi bratrské charakteristickou

pestrost. Jenom neocharismatické evangelikály ve sborech Církve bratrské obvykle nenajdeme, a to kvůli jejich speciálnímu („nedenominačnímu“) pojetí církve a kvůli teologii prosperity, která se ostatním zdá na hraně nebo za hranou křesťanského pravověří.

Na závěr osobní vyznání

Evangelikální pestrost Církve bratrské považuji za velmi potřebnou a inspirativní a jsem za ni velice vděčný. Ostatně chápu ji jako pokračování toho, s čím se evangelikálové zrodili a co je udrželo při tak úspěšném životě: totiž jako pokračování schopnosti přizpůsobit se změněné společenské situaci. Tentokrát už nejde o modernitu, ale o postmodernitu, do níž jsme – ať už si to připouštíme, nebo nikoli – ponořeni až po uši.

*Zdeněk Vojtíšek, religionista, psychoterapeut,
vedoucí Katedry religionistiky na HTF UK,
docent na katedře religionistiky ETF UK
redakčně upraveno, zkráceno
převzato z periodika Církve bratrské – Brána
8-9/2019.*

OZNÁMENÍ

Chatky na jihu

Poslední volné termíny na léto 2020 v CHKO Třeboňsko. Kolo, koupání, borůvky. Kapacita 70 míst. Mobil: 604 551 305. www.chatkynajihu.cz

Co je vám svaté?

Z pozemských potentátů NIKDO a z teologických teorií NIC.

Martin C. Putna

Svatý je Bůh – a s ostatním opatrně. Jako svaté chápu to, co je opravdu v Božích službách. Svátí pak mohou být lidé, instituce (církve obecná třeba), Písmo, víno v kalichu, vztah. Ale vždycky jsou to jen okamžiky nebo dlouhá řada okamžiků, není to pořád, není to stav (všecko se dá přece zneužít a zkazit a nabrat dočasně směr pryč od Boha). Takže svatý může být i kdokoli z nás – ale jen za té výše zmíněné podmínky.

Jan Keřkovský

Na to není jednoduché odpovědět. Děsím se svatých fanatiků pravdy, mám sympatie pro svaté prostáčky Boží, jako byl třeba svatý František. Svatost jako mravní dokonalost je pěkná věc, jenže s dokonalými bývá obvykle těžké pořízení. Ctím

bonhoefferovskou svatost, završující se v odvaze. Chápu-li svaté jako to, před čím mám zvláštní respekt, ale co mě zároveň přitahuje a nutí, abych nad tím uvažoval a podle toho jednal, pak opravdu svatý je mi Bůh, láska člověka k člověku, přátelství a vědomí smrtelnosti. Nevím, jestli bych to nakonec dokázal, ale teď a tady cítím, že bych za lásku a přátelství uměl obětovat svůj život.

Zdeněk A. Eminger

Svatý je pro mě v mém životě ekvivalent batohu s pláštěnkou, svačinou a lékárníčkou na mých výletech. Jako si doma v pátek večer vyberu to, co mi na mé túře pomůže, a nechám ležet to, co by mi na cestě překáželo, tak pro nás i Hospodin oddělil věci, které nám mohou pomoci se mu přiblížit. Konkrétně to jsou pro mě příběhy (nejen biblické), ze kterých mohu čerpat posilu a inspiraci, umění, které otvírá oči duše, a rituály, které v srdci poskládají věci na správné místo.

Alena Dvořáková

Svatý je mi život darovaný Bohem, něco na co se nesmí sáhnout, protože je mi to jen propůjčeno. Život můj, mých bližních, život kolující jako krev v žilách lidí a zvířat či míza v rostlinách. Svatý je mi dech života, který zázračně působí to, že se pohybujeme a rozhodujeme samostatně. Svatý je mi Duch, který mě při tomto životě udržuje a který mě mateřsky vede k podstatě bytí. Svaté je mi to, co je Boží, co patří jemu a já to mohu obdivovat, chválit, a pokud možno to vlastní neohrabaností co nejméně poškodit.

Eliška Havelková

Byl jsem odkojen Biblí Kralickou a měl jsem v tom jasno: Svatý je Hospodin, takže „nevezmeš jména Hospodina Boha svého nadarmo; neboť nenechá bez pomsty Hospodin toho, kdož by bral jméno jeho nadarmo“ – pomstu Boží jsem si fakt nepřál. Vadilo mi to pak ve škole a vadí mi to silně dodnes. Jezuskote, prokrindapána, my god... Vadí mi i ježíšek ve smyslu vánočních dárků. Jednou jsem pak slyšel v katolickém kostele tento pozoruhodný výklad: Svátí jsou ti, kdo nerozměnili poklad daru života na drobné.

Dalibor Titěra

JPI

SYNODNÍ RADA

Z titulů projednaných synodní radou na zasedáních

22. 10. a 5. 11. vybíráme:

Vyznání a život církve

Synodní rada vzala na vědomí rezignaci Radima Žárského na funkci předsedy Poradního odboru evangelizačního a misijního pro velkou pracovní vyčílenost a jmenovala předsedou Ludka Korpu.

Sbory a pracovníci

Synodní rada pověřila Drahomíru Pešlovou jako pastorační pracovníci ve sboru v Sázavě na pracovní úvazek 25 %; prodloužila pověření Martiny Dvořákové jako pastorační pracovníce v Novém Městě na Moravě na úvazek 75 %; souhlasila s prodloužením kaplanské služby pro Vojtěcha Hroudu; potvrdila volbu Jana Krupy za faráře ve Velké Lhotě na úvazek 70 % a volbu Lenky Ridzoňové za farášku v Praze 3-Jarově na plný pracovní úvazek; udělila Miloši Lapáčkovi osvědčení o způsobilosti k ordinované službě faráře ČCE.

Fakulta a bohoslovci

Synodní rada vzala na vědomí zprávu Terezy Halasové, zapsané mezi kandidáty služby v církvi, o vykonání třítýdenní bohoslovecké praxe ve sboru v Liberci a zprávu uchazeče o vikariát Jiřího Bocheze o vykonání třítýdenní bohoslovecké praxe ve sboru v Libčicích nad Vltavou; SR souhlasila se zapsáním

absolventky magisterského studia ETF Anny Pokorné mezi kandidáty služby v církvi.

Hospodářské věci

SR vzala na vědomí rezignaci Radovana Jirky na členství v Poradním odboru ekonomickém.

Ekumenické vztahy

Petr Pivoňka podal zprávu z *Bibelwochenkonferenz* v Hamburku, kterou popsal jako skvěle zorganizovanou, přínosnou a inspirativní. Alena Fendrychová podala zprávu z konference „Evropské humanitární koridory“, jejímž cílem bylo informovat partnery o chystaném projektu, zaměřeném na bezpečné cesty do Evropy a integraci uprchlíků, a získat pro tento model další partnery mezi evropskými protestantskými církvemi. Dále se ve zprávě zmiňuje možnost pro potenciální české dobrovolníky, kteří by mohli pomáhat v projektu na Sicílii a Lampeduse. A. Fendrychová spolupracuje s pražským seniorátním odborem mládeže a tyto informace bude šířit i do dalších seniorátů. Pavel Lébiš podal zprávu o své práci v jednom z největších dětských příměstských táborů s názvem „Camp Calumet“ ve státě New Hampshire v USA a o navazujícím programu pro dobrovolníky ze všech koutů světa. Miroslav Pfann podal zprávu z cesty do krajanských sborů na Ukrajině a zprávu ze synodu Evangelické církve Berlin-Brandenburg-Slezská Horní Lužice ▶

v Berlíně; Vlasta Erdingerová a Libor Chaloupka se zúčastnili jazykového kurzu němčiny ve Wittenbergu, který pořádal Martin-Luther-Bund, a podali zprávu o jeho přínosu.

Evangelická akademie

Synodní rada souhlasí s rozdělením sbírky z Fondu pro církevní školství na základě předložených žádostí.

Různé

Synodní rada souhlasí s poskytnutím příspěvku na činnost Asociace nemocničních kaplanů na rok 2019 ve výši 13 000 Kč z Fondu sociální a charitativní pomoci a ukládá ÚCK najít do budoucna jiný vhodný zdroj krytí těchto příspěvků.

Další jednání

Synodní rada dále projednala zprávy z jednání seniorátních výborů, zápisy z vizitací ve sborech a hospodářské, personální, organizační i provozní záležitosti.

DaZ

MEMORANDUM O SPOLUPRÁCI

Memorandum o spolupráci

Po dlouhých, leč plodných jednáních zástupců ČCE s Městskou částí Praha 1 bylo podepsáno memorandum o spolupráci ve věci péče o budovu bývalé toleranční modlitebny v Praze 1, Truhlářské ulici č. 8.

Hlavní město Praha je vlastníkem budovy a její správce. Obě strany jsou si vědomy historické hodnoty uvedené budovy, která sloužila jako první toleranční modlitebna evangelických církví v Praze, a deklarují podpisem memoranda svou vůli zachovat ji a zpřístupnit veřejnosti spolu s poskytnutím odpovídajících

informací o její historii. ČCE se zavazuje shromáždit a poskytnout městské části informace o stavebních a duchovních dějinách domu a finančně přispět na obnovu historické výmalby, zvláště

Modlitebna v Truhlářské ulici v Praze, rytina z roku 1861

v prostoru bývalé modlitebny. Městská část se zavazuje provést rekonstrukci domu a zachovat jeho historický ráz. Zavazuje se poskytnout ČCE prostor pro umístění stálé expozice, dokumentující vznik a vývoj evangelických církví ve vztahu k tomuto domu, a pro pamětní desku na fasádě. Expozice i deska budou hrazeny a dále spravovány ČCE.

Memorandum podepsali za Městskou část Praha 1 starosta Pavel Čížinský a za ČCE synodní senior Daniel Ženatý a synodní kurátor Vladimír Zikmund.

DaZ

KAZATELÉ MIMO CÍRKEVNÍ SLUŽBU

Setkání renegátů církevní služby

Ve dnech 5. a 6. října 2019 se v Telecím na Vysočině konalo setkání kazatelů mimo službu. Jeden z důvodů schůzky by mohl vyvérat z vědomí nedostatku kazatelů v ČCE; řada nejen venkovských, ale i městských sborů vynakládá značné

úsilí sbor obsadit. Jde tedy o to bývalé kazatele „podchytit“, zjistit jejich osobní i rodinnou situaci a pak případně začít evidovat, kdo z nich by přicházel v úvahu. Cíl by to byl jistě užitečný a zbožný, dokonce by mohl korespondovat s vytvářeným Strategickým plánem církve.

Někdy však bývají důvody pro setkání mnohem prozaičtější, nejsou důsledkem žádné strategie, ale mají čistě lidský rozměr a vycházejí ze snahy odchod z církevní služby či postoj mimo tuto službu sdílet. Odchod může být někdy velmi těžký a bolestný, ale i osvobozující a lidsky poctivý. A že nám druhý něco velmi niterného sděluje, dává smysl sám o sobě. Z atmosféry, která od počátku na setkání panovala, se nakonec zrodila i potřeba setkat se znovu, za rok, ale již nikoli jako kazatelé mimo službu, nýbrž jako volné sdružení Renegátů církevní služby, které je otevřeno každému, kdo chce svou osobní zkušenost tímto způsobem sdílet.

Za renegáty církevní služby **Tomáš Bubík,**
Jan Dus a Pavel Hanych

BRNĚNSKÁ TISKOVÁ MISIE

Vánoce jsou přede dveřmi – můžete nakoupit i „misijní“ dárky

Právě nyní je ideální čas pro pořízení drobností pod stromeček, které mohou mezi členy vaší rodiny, příbuznými i kamarády nebo dokonce kolegy v zaměstnání vzbudit nejen radost, ale také opravdový zájem o vánoční příběh narození Krista. A k tomu může pomoci i nestátní nezisková organizace Brněnská tisková misie (BTM), která slouží všem křesťanským denominacím a připravuje nejen misijní tiskoviny.

Už více než 25 let, každý rok přinese BTM na 70 novinek, které připravuje

pro službu církví i jednotlivců, pro jejich misijní aktivity. Zkratku BTM lze také vykládat opisem „Bůh Tě Miluje“!

OZNÁMENÍ

Horský domov hledá kuchaře / kuchařku!

Hledáme kuchařskou posilu do Horského domova Herlíkovice ve Strážném. Přijmeme druhého kuchaře na HPP, s nástupem ideálně od 1. 1. 2020. Je

možné se domluvit i na kratším úvazku. Nabízíme práci v milém kolektivu, na krásném místě a se slušným platovým ohodnocením. Náš penzion má 60 lůžek, pro ubytované hosty vaříme polopenze i plné penze. Zásadní je pro nás příprava jídel bez polotovarů, náhražek, ale jen z primárních, kvalitních surovin. Podmínkou je zkušenost s vařením pro větší skupiny.

Pro více informací prosím kontaktujte Benjamina Klineckého, tel: 776 606 736, email: horskydomov@gmail.com.

Sbor v Lanškrouně hledá faráře

Farní sbor ČCE v Lanškrouně hledá duchovního na plný úvazek s předpokládaným nástupem podzim 2021. Byt pro duchovního je součástí sborového domu. Bližší informace u kurátora sboru Jana Marka, mail: marek@kantec.cz.

100 let Evangelické teologické fakulty
 Udělení čestného doktorátu německému
 teologovi, profesoru Manfredu Oemingovi
 v pražském Karolinu 11. listopadu 2019
 foto: David Rafael Moulis

VZDĚLÁVÁNÍ

Evangelická teologická fakulta oslavila 100 let

Dnes zde můžete studovat evangelickou a ekumenickou teologii, sociální a pastorační práci a diakoniku.

Oslavy stého výročí Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (ETF) proběhly ve dnech 10. – 12. 11. V neděli 10. 11. je zahájily bohoslužby v kostele u Martina ve zdi, v pondělí následovalo udělení čestného doktorátu profesoru Manfredu Oemingovi z Heidelbergu ve Velké aule Karolina a týž den navečer pak slavnostní akademické shromáždění. V úterý 12. 11. se k tématu Sto let evangelické teologie konalo celodenní sympozium v sídle fakulty v Černé ulici v Praze.

1919 – 2019 **STO LET** EVANGELICKÉ TEOLOGIE

ETF vznikla jako vzdělávací instituce pro kazatele evangelických církví v samostatném československém státě, a převzala tak funkci, kterou do té doby plnila teologická fakulta ve Vídni. Byla zřízena zákonem Národního shromáždění k 1. říjnu 1919 jako Husova československá evangelická fakulta bohoslovecká v Praze, samostatná vysoká škola se všemi právy a výsadami, včetně práva promočního.

Výuka čtrnácti zapsaných řádných posluchačů třemi profesory a několika lektory byla zahájena v přednáškové místnosti evangelického kostela u Salvátora, později pak přesunuta do prostor v Klementinu. Fakulta se postupně rozrůstala, v roce 1924 byla na ní zřízena profesura pro systematickou teologii se zřetelem na Církev československou.

V roce 1939 byla s ostatními vysokými školami v protektorátu uzavřena a v letech 1940–1945

se vzdělávání kazatelů organizovalo pololegálně prostřednictvím dálkového studia, řízeného synodní radou Českobratrské církve evangelické. Po válce pak byla činnost fakulty obnovena.

V roce 1950 byla vládním nařízením fakulta rozdělena na dvě samostatné vysoké školy: Husovu československou bohosloveckou fakultu pro výchovu převážně bohoslovců Československé (později husitské) církve a Komenského evangelickou bohosloveckou fakultu pro bohoslovce evangelických církví.

V květnu 1990 byly obě fakulty společně s římskokatolickou inkorporovány do Univerzity Karlovy a od té doby ETF nese své současné jméno. V roce 1995 získala vlastní budovu, palác Marathon v Černé ulici na Novém Městě pražském.

Na fakultě působili jako učitelé významní myslitelé a vědci, mimo jiné systematický a ekumenický teolog Josef Lukl Hromádka, teolog a filosof Jan Milíč Lochman a církevní historik Amedeo Molnár. Z podnětu učitelů biblické teologie vznikl Český ekumenický překlad Bible (1979), moderní převedení biblických knih z původních jazyků do češtiny.

Fakulta má v současné době devět kateder; vyučuje české i zahraniční studenty evangelické a ekumenické teologii, sociální a pastorační práci a diakonice v několika studijních programech v bakalářském, magisterském i doktorském stupni.

Vedle vzdělávání studentů se její učitelé intenzivně věnují také vědecké práci, např. v Centru biblických studií, pracovišti pro pěstování pokročilých studií, založeném Univerzitou Karlovou společně s Akademií věd České

slavnostní bohoslužby ke 100 letům ETF,
foto David Rafael Moulis

symposium ke 100 letům ETF,
foto Jiří Hofman

republiky. Na fakultě působí také Ekumenický institut, který svou pedagogickou a badatelskou činností zdůrazňuje dialogické pojetí teologie.

U příležitosti stého jubilea vyšel také aktualizovaný almanach s medailony všech dosavad-

ních vyučujících. Zajímavým zdrojem informací o historii ETF jsou její digitalizované ročenky. Fakultní knihovna je převedla do elektronické podoby a zveřejnila právě letos. Nalézt je můžete na fakultním webu etf.cuni.cz.

DVĚ KULATÁ VÝROČÍ

Josef Lukl Hromádka (1889–1969)

Teolog na hraně

„my věříme, že nerozumí Evangelium, kdo nepochopil, že zvěst o vtělení, kříži a zmrtvýchvstání Ježíše Nazaretského není dogma nebo pouhá historická zpráva, nýbrž skutečnost, poznatelná pouze v zápase, rozhodnutí, v otřesu i radosti celé lidské bytosti.“ (Z doslovu JLH ke knize *Evangelium o cestě za člověkem*)

Co bych z Hromádkovy osobnosti rád vyzdvihl:

Zaprvé:

Psal, jednal, přednášel, kázal jako ten, kdo osobně stojí před Boží tváří, pod jeho pravdou a soudem. Svědek víry, která byla pro něho odpovědí na Boží oslovení, víry, která člověka a celou společnost někam vede, která ho utváří, osvobozuje. Jak mnohokrát napsal – ve víře, v náboženských hodnotách jde o cestu života

a smrti. Není možné zůstat neutrální. A to platí pro celou církev. Člověk byl stvořen k tomu, aby sloužil svému Stvořiteli. To je silný, existenciální rys Hromádkova postoje a přístupu k teologickým i společenským otázkám. Hromádka naplňuje požadavek Erazima Koháka, abychom byli lidé, kteří vrhají stín, zanechávají stopu. Kterí se kriticky ptají po smyslu a nosnosti vlastní tradice a se svým ohledáváním jdou i proti většinovému mínění. „Pravda není metafyzická věc, ale postihneme ji jen v odpovědnosti za život svůj i bližních.“

Zadruhé:

Hromádka patřil k nejvýmluvnějším hlasům, volajícím církev k jejím duchovním, ryze křesťanským kořenům. Byl to aktér při vzniku ČCE roku 1918 a prorocky vnímal nebezpečí ze strany liberálního protestantismu, kterým byla církev ovlivněna. Pro tento směr byla typická snaha o vytvoření moderní podoby náboženství, oproštěného od všeho dogmatického a mytologického. Hromádka poznal, že nahrazení věrouky etikou by znamenalo zpovrchnění a v podstatě rozbití křesťanské víry, a tím i církve. Podle Hromádky se křesťanství nesmí přizpůsobovat ničemu jinému než svrchované pravdě, která je v Bohu. „Křesťanství chce vyjadřovat univerzální princip, chce být nejvyšší a poslední pravdou a jedinečnou i jedinou cestou, po které člověk dojde skutečné, bezpečné jistoty Boží pravdy a Božího smilování.“

Zatřetí:

Hromádkův smysl pro věroučnou, dogmatickou stránku církve ho přivedl k zájmu o kladný rozbor pravoslavlí, katolicismu i protestantských církví. Tento ekumenický rozměr jeho činnosti souvisí s tím, jak velký význam přisuzuje církvi, dogmatu a teologii, tedy tomu, jak sám mnohokrát říká, co je základem života víry a myšlení. R. 1931 vydal knihu *Křesťanství v myšlení a životě*, ve které jako možná první český evangelický teolog podrobně představil pravoslavlí, o němž se u nás nevědělo téměř nic. Jedná ve službě církve, neboť „věří, že

jen kladným vztahem k jiným útvarům církevním poznáme vlastní a nehlubší motivy evangelia, uchováme si šíři pravé křesťanské univerzality a pochopíme sílu a osobitost svého vlastního vyznání víry“.

Začtvrté:

S tím také souvisí Hromádkův bytostný zájem o věci společenské. V tom byl jeho orientační ukazatel T. G. Masaryk. Bohoslovec podle Hromádky nesmí psát o čemkoliv, náhodně, ale musí vědět, jaké otázky hýbou společnostmi, co je naléhavé. Ve svém díle *Masaryk* z roku 1930 doznává, že mu TGM byl kompasem v tehdy nesamozřejmém poznání, že víra se nesmí svést národními náladami a státotvornými cíli. „Víra nezná pokrokovost či nepokrokovost, víra zná jen rozdíl mezi Bohem a hříchem.“

Josef Lukl Hromádka

Hromádka zdůrazňoval, že stejně jako jsme odpovědní za svou duši, tak jsme odpovědní i za to, co se děje kolem nás. „Věřit znamená bdít, varovat, napomínat, zvěstovat poselství Boží a upozorňovat na místa, která jsou nechráněna, v nebezpečí, a kam nepřítel, hřích a nepravost, může vniknout.“ Hromádka nepochyboval o křesťanské angažovanosti ve společnosti. Prorocké služby se však křesťané zhostí jen tehdy, staví-li v první řadě sebe pod Boží soud. Proto se Hromádka pravidelně vrací ►

k biblickým prorokům, k jejich volání po pokání a návratu k Bohu. Nejde o pouhé zážitky, pocity, sentiment, nýbrž poznání vlastního hříchu, lítost, pokání. To je předpoklad k tomu, aby křesťané byli autentičtí a své poslání lépe poznávali. „Volat před soud můžeme jen tehdy, když připustíme, že soud začne od domu Božího.“

Zapáté:

V různých krizích, zlomových bodech se Hromádka dívá směle dopředu (jméno jeho manželky Naděje dobře tento postoj popisuje) a i přes mraky se snaží zachytit záblesky světla. „Záleží na tom, komu jsme uvěřili. Proti křivdám nepomůže strach, ale smělý průhled otevřený slovem Ježíše Krista do dnešních dějů.“ Proto varuje před pádem do skepse, nedůvěry a malátnosti, které vidí pro církev a jednotlivé křesťany jako mnohem větší hrozbu než vnější politické poměry.

Zašesté:

Výsostné místo má evangelium o Ježíši Nazaretském, Božím Synu, který se stal člověkem, jde za člověkem, za mnou, do mých starostí, do mých bolestí, do vítězství i proher. Krásně o tom Hromádka píše v knize *Evangelium o cestě za člověkem*: „Bůh jde za člověkem, ať se mu to líbí, nebo ne, ať o tom ví, nebo neví, ať to bere na vědomí, nebo nebere... Jádrem evangelia je ve zvěsti, že Bůh se postavil skutečně a bezvýhradně na místo, kde hřích, smrt, tma i nicota ohrožují člověka v jeho vlastní lidské bytnosti.“ Takto zacílený pohyb vystihuje Boží jednání. Společenství lidí, spojených vírou v Ježíše Krista, je závdavek toho, čím má být spojen náš svět, pro který je Boží slovo ta nejvyšší norma. Evangelium není slabošské ani sentimentální. Je to zvěst, že ať se děje, co se děje, vláda nad světem je v rukou Syna člověka. Zvěst evangelia patří mezi základní kameny naší civilizace, naší kultury. Když mizí nebo se zamlžuje, má to negativní dopad na církev a celou společnost.

Zasedmé:

Kde není opravdová, vroucí zbožnost, tam je celé náboženství k zahynutí. Proto máme v Bibli napřed

proroky a potom evangelium. Proroci připomínají nutnost osobního pokání, vyznání vlastního hříchu; až potom se můžeme radovat z daru odpuštění. JLH nabádal ke cvičení v pobožnosti v rodinách – církevní a sborový život stojí na hodnověrném zvěstování a rozvíjení misijní práce. Záleží na tom umět říct, komu jsem uvěřil, co vyznávám, o co mi jde. Tím JLH žil jako farář, jako profesor, jako předseda akademické YMCA, při setkání s lidmi kultury i politiky. Právě jako svědek evangelia, který

ekumenické shromáždění

vychází ze zdrojů české reformace, dostal pozvání a příležitost svědčit, komu uvěřil jak v Bílém domě ve Washingtonu, tak v moskevském Kremlu.

Zaosmé:

Hromádka měl bojovného ducha. V druhé polovině třicátých let se nad Evropou začaly stahovat mraky, v souvislosti s nacistickou hrozbou a pro ústupnost západních politiků se rozmohla úzkost a nejistota. JLH: „Na svou svobodu a na své ideály si nedáme sáhnout, za ty se budeme bit, i kdybychom měli zůstat sami... Kdybychom se dnes vzdali svobody, už nám ji nikdy nikdo nevrátí.“ Když byla v květnu 1938 vyhlášena mobilizace, JLH si oddechl. Patřil k těm, kdo kritizovali pacifismus, a volal, že je potřeba něco dělat. „Jen když budeme ochotni obětovat vše, zůstané československý lid neotráven a neotřesen.“

Později, během pobytu v USA, v den japonského útoku na Pearl Harbor 7. 12. 1941, JLH šel při americké hymně. Poté, co americký prezident vyhlásil válku Japonsku a vtáhl svou zemi do celosvětového konfliktu na straně spojenců, píše JLH na adresu USA snad svá nejoddanější slova: „Pocítil jsem živelnou oddanost této velké zemi a její tradici. Teprve tenkrát jsem pocítil: Toto je velká země. Slavná země! Má země! Pane Bože, buď jí milostiv!“

Zadeváté:

Demokracii a totalitu pojímá mělce: „Demokracie, to je víra, že rozumní a mravně odpovědní lidé se dorozumějí. Jde o vládu většiny, s respektem vůči menšině.“ Příliš nadsazuje dobrou vůli vítězů a podceňuje nutnost kontroly a pojistek proti totalitnímu zneužití moci. Tady se osudově projevila jeho nedůvěra k liberální demokracii; jeho výhled dopředu sklouzává do naivity. Za války píše: „Budeme-li k Sovětům důvěřiví a budeme-li spolupracovat, zvítězí v nich tendence dobré vůle, harmonie a duchovní svobody.“ Neviděl, že Sovětům nešlo o dobrou vůli, nýbrž o rozšíření sféry svého vlivu.

Po únoru 1948 píše: „K Únoru nedošlo normálním vývojem politickým, nýbrž otřesem.“ Slovo otřes však zní jinak než třeba převrat nebo puč. Byla to jakási Hromádkova kazatelská kamufláž, jakoby si ani sám pro sebe nechtěl připustit, že se komunisté nehodlají o moc s nikým dělit a za tzv. socialistickým zřízením se skrývá totalitní režim, v mnohém podobný nacistickému. Hromádka nepřestal varovat a volat k pokání, svůj kritický apel ale adresoval na Západ a dovnitř církve, zatímco vůči domácím politickým poměrům byl loajální.

S tím úzce souvisí zadesáté:

V českém a sovětském komunismu viděl nástup nových, zásadně dobrých pořádků. V komunistických ideálech a snahách ostatně pozoroval uskutečňování toho, o co by mělo jít i v církvi, tedy pomoc sociálně slabým a utlačovaným. Nebylo to nic konjunkturálního, levicový pohled

na uspořádání společnosti mu byl blízký již v meziválečném období. Nutně však zaráží absence kritičnosti. Nezastíral sice své obavy z autoritářského režimu, přesto program komunistů nahlížel zásadně z té vysněné strany. Sovětská diktatura, tvrdil, se postupně, při budování socialismu rozplyne ve zcela beztrždní společnost. Komunismus samotný nemá podle Hromádky totalitní charakter – v tom se právě zásadně mýlil. Přehlédl, že ruský bolševismus je svou povahou totalitní a jde mu výlučně o uchopení moci a protlačování své ideologie všemi prostředky. Tento destruktivní přístup, který českoslovensští soudruzi přejali, Hromádka neviděl či vidět nechtěl. V době války, v americkém exilu, dou-

ve středu snímku JLH s manželkou

fal ve spolupráci Západu a Východu, dokonce v jakousi syntézu, která zabrání rozkolu a nové válečné katastrofě. Ukázalo se, že něco takového není možné. Ani „nejprogresivnější“ komunisté by se o moc s nikým nedělili. Už první političtí vězni a popravení po roce 1948 měli být výstraha, a pro nemnohé skutečně byli. Hromádka však mlčel. Ozval se až v srpnu 1968, který jen potvrdil nereformovatelnost socialismu a zrůdnost těch, do kterých vložil svou důvěru. Otřesen umírá ve svém pražském bytě 26. 12. 1969.

Josef Lukl Hromádka byl pro leckoho v církvi i v celé společnosti postava směrodatná. ►

Jím vržený stín prozrazuje jak velikost odvahy a prozíravé teologické orientace, tak fatální omyl v hodnocení komunistického režimu. Konečně, jak sám píše, „teolog hodný svého poslání musí mít odvahu svými rozhodnutími vydat všanc

svou reputaci“. Svou tezi vrchovatě naplnil; už jen díky tomu stojí za to se k této postavě vracet.

Marek Zikmund, fotky z rodinného archivu, veškeré citace jsou vzaty z publikací JLH v *Křesťanské revuii*, z jeho korespondence a pod.

ROZHOVOR O VZTAHU K ČECHŮM A ZÁŽITCÍCH NA VLASTNÍ KŮŽI PŘED PADESÁTI A TŘICETI LETY

Hans van der Horst

Nizozemská vzpomínka na sametovou revoluci

Kdy jsi byl poprvé v Československu a navázal první kontakty?

V roce 1967 jsem přijel do Čech, abych na evangelické teologické fakultě studoval rok teologii.

Bydlel jsem v Husově bohosloveckém semináři V Jirchářích 13. A na filosofické fakultě jsem se ten rok také učil česky. V první řadě jsem se chtěl setkat s křesťany za železnou oponou.

Máš mezi Čechy mnoho přátel? Jak ta přátelství vznikla?

Začal jsem nejdřív chodit do sdružení mládeže ve Strašnicích, bylo to za faráře Balcara, a ten mě seznámil s rodinou Pudlovských. Do dneška jsem s nimi ve styku. Tehdejší studenti Jana Ryšavá (Kašparová), Ondřej Soběslavský a Jiří Lukl (z Církve bratrské) mě pozvali k sobě domů. Vzpomínám, jak jsme s Janou na nádraží v Brně slyšeli lidi si šeptat: Antonín Novotný abdikoval. Letos nás Kašparovi navštívili a pár dnů u nás zůstali.

Co jsi zažil v roce 1968?

Zažil jsem pražské jaro. Pamatuji si na okamžik, když na konci dubna dva studenti z Církve bratrské diskutovali na chodbě v Jirchářích o účasti v průvodu na prvního máje: jeden se chtěl kvůli Dubčekovi pro tentokrát poprvé připojit, pro druhého to bylo příliš. Tehdy se daly koupit na Malé

Straně noviny Frankfurter Allgemeine Zeitung i Le Monde. Krátce potom také Der Spiegel.

Koncem jara 68, a to si dobře pamatuju, protože to bylo v den mých narozenin 25. června, jsem jel se skupinou dětí z vítkovického sboru na výlet do zoologické zahrady. Cestou jsme viděli ruské

Hans van der Horst 1998

tanky. Děti vojákům spontánně mávaly, ale farář Sečkař reagoval: Nemávejte! Už by měli být pryč. Vojenské cvičení Varšavské smlouvy už přece dávno skončilo. Doma se zlobila paní Sečkařová: Víš přece, že paní XY v poslední době chodí do kostela a nevíš, co kde řekne...

A jak jsi prožíval 21. srpen?

To už jsem byl zase doma v Nizozemsku a u nás byl na návštěvě Jiří Lukl. 21. srpna ráno jsem ho budil a řekl mu, že jsou v Praze ruské tanky a že se tam střílí. Byl zdrcen, nevěděl, co se děje a co je

s Pavlem Smetanou a synem Klaasem

s jeho rodiči a snoubenkou. Den na to jsme zpívali v Naardenu asi se čtyřmi stovkami československých turistů u sochy Komenského *Kde domov můj*. Na otázku „Co teď?“ jeden Čech odpověděl *Maul halten und weiter leben* (držet hubu a krok). 23. srpna se vdávala moje sestra. U slavnostní večere nám Jiří najednou chyběl. Stál venku a plakal. Kontrast jeho smutku oproti veselí v domě byl příliš veliký. A tehdy jsem pochopil: Když oni nebudou smět k nám, musím já pravidelně k nim. Tak to jsem pak dělal více než půl století.

Co bylo dál?

V roce 1969 jsem navštívil hrob Jana Palacha na Olšanských hřbitovech. Našel jsem jej tak, že jsem následoval tu spoustu květin, ležící od vstupu hřbitova až k hrobu.

V lednu 1989 jsi byl v Praze zrovna v čase tzv. Palachova týdne. Jaké máš vzpomínky na tohle?

Palachovy dny v lednu, to už byla předzvěst revoluce. Byl jsem u vás v Praze jako tlumočník nizo-

zemské církevní delegace. Když jsme vystoupili z metra na Můstku, viděli jsme stát v tichu tisíce lidí. „Co bychom pro vás měli udělat?“ ptali jsme se na synodní radě. Tajemník Jan Potoček nám v slzách odpověděl: „Modlete se za nás.“

Co sis jako cizinec o stavu naší společnosti tehdy myslel?

Už dříve jsem jako cizinec pochopil, jak těžký je život pro každého, kdo není komunista. Ale na to bych potřeboval více slov, než by mi redakce dovolila.

Doufal jsi v brzký krach komunismu?

Samozřejmě jsem doufal v krach reálného komunismu, ale neočekával jsem to tak brzo, i když jsem věděl, co se stalo v Maďarsku a u západoněmeckého velvyslanectví v Praze.

Jak jsi potom přijal zprávy o událostech v listopadu 1989? Zažil jsi tu revoluční náladu?

Do Čech jsem jel v roce 89 s naším synem Klaasem a jeho jedním kamarádem až po Vánocích.

s Pavlem Kašparem 2018

V Neratovicích jsme koukali na televizi a viděli, jak parlament zvolil Dubčeka. V Praze jsme byli na schodech k Pražskému hradu, když měl zrovna mluvit Václav Havel. Najednou! ▶

V davu jsem poznal Sváta Karásku s jeho synem Šimonem, který byl myslím v Praze vůbec poprvé, křičel jsem „Sváto!“ A pak jsem také viděl Vojena Syrovátku. Na Silvestra jsme byli na Václavském náměstí. Jen jsme neměli s sebou šampaňské jako ostatní. Škoda.

Jak vidíš nizozemsko-české vztahy?

Asi deset nizozemsko-českých sborových partnerství fungovalo už v osmdesátých letech (viz *Trhlina v oponě* podle Klaase van der Horsta, zpracoval Pavel Šebesta, Benešov, Eman 2002). Po revoluci už jich bylo až k padesáti. V roce 1992 jsem většinu těchto českých sborů navštívil. Pak jsem navštěvoval každoročně přátele, fakultu i synodní radu.

KRAJANÉ VE ŠVÝCARSKU

30 let svobody

Společenský večer Čechů a Slováků v Curychu

Kolem 80 krajanů – Čechů i Slováků – se sešlo v pátek 15. listopadu v Curychu ke vzpomínce na listopad 1989. K slavnostnímu večeru ke 30 letům svobody v České republice i na Slovensku, iniciovanému Husovým sborem a Besedou Svatopluk Čech, byly přizvány i další krajské spolky.

Shromáždění, zahájené společným zpěvem české a slovenské hymny, pokračovalo pozdravem paní Kapustové za slovenské a pana Krňávka za české velvyslanectví ve Švýcarsku. Další krajané, mj. Majka Cron, Jana Bachman a Majka Krejčová, přispěli vzpomínkami na listopad 1989 a osvětili tyto události z různých stran. Peter Chour představil pohnuté dějiny českého Sokola v proměnách časů a režimů. Česká škola bez hranic přišla s živým dialogem dětí a jejich rodičů o tom, jak oni zažili tehdejší listopadové dny. Křesťanský pohled na toto výročí přednesli

Jak hodnotíš českou současnost?

Pamatuji se, jak po revoluci bylo slyšet heslo „Zpět do Evropy“. Ale dnešní situace (jak se mi zdá) je taková, jakoby se vaše vláda přikláněla k opaku. *Czexit?* A církev? U nás počet činných členů klesá. U vás taky? Spolu studovat Bibli by nám mohlo dát novou naději. Proto přeložili Miloslav Hájek a Jan Amos Dus *Biblickou abecedu* K. H. Miskotteho a proto vydává Eman *Povídá se...* od Nico ter Lindena.

Co přeješ české společnosti a naší církvi do budoucna?

Přeju sobě i vám, aby naše přátelství zůstalo a ještě se prohloubilo. *Hanse van der Horsta,*

nizozemského faráře a fanouška ČCE se ptala

Daniela Ženatá; fotky z rodinného archivu

duchovní z české a slovenské katolické misie, páter Antonín Špaček a farář Pavol Šajgalík, za Husův sbor evangelický farář Jiří Přechek. Zajímavé promluvy byly proloženy klavírním přednesem skladeb Antonína Dvořáka, Leoše Janáčka, Johanna Brahmsa a Frédérica Chopina v citlivém

podání klavíristky Natalie Quach z české klavírní školy Simona Stopa Piano Akademie.

V hlavním projevu s názvem „Pohled na jeviště, do hlediště a do zákulisí listopadových událostí 1989“ představil Tomáš Glanc ze Slavistického institutu curyšské univerzity zajímavé nové archivní dokumenty o českých a slovenských politicích roku 1989 i o roli Michaila Gorbačova.

Jiří Vančura doplnil historický materiál referátem o evropském kontextu toho roku.

Vzpomínkový večer, důstojně moderovaný farářem Josefem Benešem ze Ženevy, byl zakončen modlitbou Otčenáš a áronským požehnáním. Lidé odcházeli obohaceni, potěšeni i dojati bohatou náplní a přátelským duchem tohoto hezkého večera.

Jiří Král, Husův sbor v Curychu

ROZHOVOR S JIŘÍM ČERNÝM

Zpátky k věcem víry

Jiří Černý je český hudební kritik, znalec rockové, folkové i popové hudby. Publikuje od začátku šedesátých let, se svými poslechovými pořady projel celou republiku. Obsáhlý rozhovor s ním vedl Jaroslav Riedel v knize *Kritik bez konzervatoře* (Galén, 2006), v níž je pár odstavců věnováno i jeho evangelickým kořenům.

Co pro vás znamenalo vaše evangelictví?

Pamatuji se na to velmi živě. Patřili jsme do sboru na Vinohradech, kde byl farářem Bedřich Jerie. Náboženství nás učil farář Jan Bártek a profesor Josef Hájek. Kdyby to pro mě nebylo důležité, tak bych tam nechodil, nebylo to povinné. Naopak, když se k moci dostávali komunisti, z celých Vinohrad nás tam chodilo jen deset, patnáct. Tehdy se hodně dbalo na memorování, soutěžili jsme na čas, kdo rychleji vyjmenuje biblické knihy nebo kdo dřív najde pátý verš druhé kapitoly Ezechiele. Někteří si nosili větší Bible s tvrdšími listy, v nich se líp listovalo. Taky jsme se učili nazpaměť třeba: „Ovoce pak Ducha jesti: Lásky, radost, pokoj, tichost...“ Když jsem později citoval z Bible, nezasvěcenci si mysleli, kdovíjaký jsem biblista. Vůbec ne, ale těch pár věcí, co nás Hájek naučil, ty už jsem si pamatoval.

V dorostu nás vedl vikář Jaromír Sklenář hodně po skautsku, chodili jsme někdy hrát evangelické ragby. Jednou jsem se mu omlouval, že mám zápas v košíkové, hrál jsem ji na stavební průmyslovce, a on řekl „No tak to se půjdeme na bratra Černého podívat“ a přišel celý dorost. Věděl, že se zajímám o hudbu, tak mě jednou vyzval, abych něco zazpíval. Spustil jsem „Byli kdysi dnové, kdy i praotec Noe se bál...“ a v průběhu mi došlo, že ten Werichův text není úplně pravověrně biblický. Ale Sklenář byl nad věcí. Později nás vedli i další vikáři, Jiří Tytl a Jan Šimsa, to byl takový menší, podsaditý chlapec, velký bojovník. Když po podpisu Charty u něj dělali domovní prohlídku, bránil svoji ženu a při strkanici jeden z příslušníků upadl na postel. Ostatní se mu smáli, bylo to kvalifikováno jako napadení, Šimsa byl odsouzen na osm měsíců do vězení. Věděl jsem, že jeho tatínek byl v odboji a zahynul v koncentráku, ale až později jsem se dozvěděl, že hodně působil v Ymce.

Byl jsem taky člen staršovstva, protože tam musel být zástupce mládeže. Jednou jsem na staršovstvo přišel a všichni seděli jako zařezaní. Sestra Čechová, to byla taková drobulinká paní, té jsem se zeptal: „Sestro Čechová, stalo se něco?“. A ona: „Bratře, vy to nevíte? Přece ti zemřel!“ Ten den bylo v novinách, že popra- ►

čili Miladu Horákovou a Záviše Kalandru. Mně bylo 14 let, nedošlo mi, co to znamená. Tam jsem pochopil, v čem je síla evangelictví.

V dorostu jste se seznámil s Jiřím Tichotou.

Ticháček (tak mu říkali v oddíle vodních skautů, kde byl s Václavem Havlem, ten měl přezdívku Chrobák) byl od Salvátora, ale potkávali jsme se tehdy i později a sprátelili se. S Tichotovými a Rejchrtovými se společně scházíme dodnes.

Jiří Tichota je určitě nejznámější muzikant, vzešlý z evangelického prostředí. Koncem šedesátých let měl našlápnuto i Bohdan Mikolášek, syn faráře Adriana Mikoláška. Vystupoval v Semaforu, byl v Šafránu, ale počátkem sedmdesátých let mu kvůli písni Ticho, reflektující oběť Jana Palacha, zakázali koncertovat. Někde zmiňuje, že tato píseň zazněla v poslední Houpačce, kterou jste mohl v Československém rozhlasu odvysílat.

Tenkrát v Houpačce vyhrála Vomáčková *Běž domů, Ivane* a podmínkou pokračování pořadu bylo, abychom ji vyřadili. Vedení rozhlasu ale chtělo, aby zmizela i Krylova *Bratříčku, zavírej vrátka*, která postupovala už několik kol, to bychom museli jako u Orwella přepisovat minulost. To jsem odmítl, a tak Houpačka skončila. Ale *Ticho* by tehdy stejně nepostoupilo, proti Vomáčkovu byl Mikolášek pro posluchače náročnější. Po revoluci se mu už nepodařilo navázat, což se naopak povedlo třeba Svátovi Karáskovi.

„Karáskovky“ jsme v evangelickém prostředí hojně zpívali a leckoho z nás i dost zásadně formovaly. Ale překvapilo mě, když na letošním kolokviu v Náměšti nad Oslavou říkal Aleš Opekar, jak byly Svátovy písničky důležité pro něj, dnes hudebního vědce. Přitom si vzpomínám, že když Globus vydal v roce 1990 desku Řek's už ďáblu ne?, byly recenze

v hudebním tisku dost rozpačité – jestli i takhle instrumentálně a pěvecky nedokonale záležitosti má smysl konzervovat.

Muzikolog jistě najde na Svátovi řadu chyb, ale pro mě je mnohem důležitější ten celek. A ten je přirozený a přesvědčivější než mnohé formálně vybroušené tzv. křesťanské písně. Navíc jsou u Svátí půvabné ty zdařilé pokusy o zvukomalbu při hledání českých ekvivalentů anglických rýmů. Třeba *stone away* – „Nákej stounavej“. Já mám prostě Svátovo písničkářství rád a každé zpívané slovo mu věřím.

Začátkem sedmdesátých let bohoslovci František Šilar, Pavel Dvořáček a Jan Mamula dali dohromady skupinu Berani, která vycházela z podobných zdrojů jako Spirituál kvintet, ale v evangelickém prostředí měla ohlas ještě větší.

Snaha vyjádřit hudbou svoji víru má různé výsledky a málokdy obstojí ve srovnání třeba s luterskými písněmi. Berani v mých očích obstáli.

Berany jsem koncertně zažil až v obnovené sestavě po roce 1995, na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let jsem vyrůstal na písničkách skupin Ahoj a Ejhle. Zachytil jste je?

Tomáš Najbrt mi kdysi dával nahrávky a asi ho mrzelo, že jsem se k nim nevyjádřil. Ale pokud chci sledovat a poctivě vydávat počet ze vši té hudby,

která patří k mé práci, už mi nezbyvá mnoho času a prostoru na to, co by mě „jenom“ zajímalo.

Někdy se vedou spory, co je a co není „křesťanská hudba“. T-Bone Burnette v téhle souvislosti řekl, že on jako věřící muzikant se snaží poctivě dělat svou práci: „Zedníková práce spočívá v tom, že dokáže postavit zeď, která odolá přívalům deště a větru. To, že na ni napíše JEŽÍŠ, jí v bouřích obstát nepomůže.“ V tomto směru je pro mě nejvýraznější „křesťanský“ hudebník Jiří Smrž.

Ano, bezesporu, Merta o něm říká, že je to náš nejlepší písničkář. On se rve o každé slovo.

Máme se Slávkem Klecandrem stejný zážitek, když jsme Smrže poprvé zaslechli z autorádia, museli jsme zastavit, abychom nenabourali, jak nás to vzalo. Jak jste vnímal Slávkův Oboroh? Vzpomínám si, že recenzi jejich první desky si v Rock & Popu vyžádal Petr Čáp, aby ji jeho rockoví kolegové nepopravili.

Na žalmech si vylámali zuby různí skladatelé, výsledky jsou někdy dost rozpačité. Myslím, že Slávek to zvládl dobře.

Jiný přístup má Jarda Svoboda. Prošel letničním společenstvím, které ho trochu zvalcovalo, víru teď myslím vnímá víc starozákonně, jeho písněmi probleskuje na povrch jen místy, ale cítím ji tam hluboce přítomnou.

Jarda Svoboda pro mě byl zjevení. V tom nerozumím svým mladším kolegům v rádiích, kdybych byl na jejich místě, hrál bych ho hore dolem. Oproti Smržovi je i posluchačsky přístupnější, je víc rocker.

Dostala se k vám loňská deska Karla Vepřeka *Blázen jsem ve své vsi*?

Ano, to je velmi dobré zpracování Reynkových básní. Karel je zajímavý a talentovaný člověk, skrz jeho podmařený výraz a občas nevrle brčení není jednoduché k němu proniknout. Když s kapelou

Pozdravpámbu doprovázeli Svátu Karáska, hrál i s lidmi, kteří zdaleka nedosahovali jeho instrumentální úrovně, ale dokázal se jim přizpůsobit. Zajímavé je i jeho zpracování básní Pavla Kolmačky.

Co z duchovní hudby byste ještě doporučil?

Dvořáka a Janáčka. A velmi mě zajímá všechno, co dělá Iva Bittová. I ona nachází ohlas a pochopení spíš v cizině než doma.

Při svých pořadech připomínáte, že hodnotit uměleckou tvorbu je věc individuální, založená na osobním vnímání a dojmu, nejsou to žádné Branky, body, vteřiny. Pro mě je podobná nejistota spojená i s vírou, kdy sice mám jistotu, že stojím na pevné skále, ale pořád nevím a zkoumám, jestli dobře rozumím tomu, co nám Bůh v Ježíši chce říct, jestli si to neupravuju k obrazu svému. Když jsem se v životě opíral – zní to nadneseně, ale nevím, jak jinak to vyjádřit – o svůj charakter, cítil jsem se méně jistě, než když jsem se vrátil k věcem víry. K nim mě zase blíž přivedla moje žena Jitka, praktikující katolička.

Z křesťanství mě oslovuje nejvíc to, co se týká lidských vztahů – slušnost, láska k bližním... Však se také čtyři přikázání týkají Boha a šest člověka. Je mi blízká jednoduchá víra moravských babiček. Když jsem měl jednou pořad v Suchdole nad Odrou a Slávek Klecandr mi domluvil nocleh u své kama-

rádky Ivy Kaňákové, ráno před snídaní se její maminka modlila a zahrnula tam „... a taky prosíme, aby pan Černý dobře dojel do Prahy.“ Nechci říkat, že mě to dojalo, ale často si na to vzpomenu, když někde v autě spěchám.

Jako nezastupitelné cítím odpuštění, znamenající, že člověk může odpustit druhým i sobě.

To ano, každý večer se modlím „A odpusť nám viny naše, jakož i my odpouštíme viníkům našim“. Ale neberu to tak, že by se mělo zapomenout nebo vytěsnit, co zlého se stalo. Miloš Rejchrt často kritizoval církevní tatíky, jak jednali po Chartě a za bolševika, ale tak nějak laskavě, neztracoval je. Miloš je pro mě hrozně důležitý člověk. Vždycky jsem byl zvyklý chodit si pro rady ke starším, teď se nejčastěji obracím na něj, i když je o generaci mladší.

Miloš Rejchrt byl signatář a pak i mluvčí Charty 77, která vznikla jako reakce na proces s členy skupiny Plastic People, odsouzen byl i Sváta Karásek. Vy jste tehdy pro obhajobu napsal posudek jejich hudby.

Požádal mě o to Jiří Němec pro Otakara Motejla, čekal jsem na chodbě soudu, připraven, až mě zavolají, ale nedošlo na to. Já nejsem žádný hrdina,

za kterého mě někteří mají. Chartu jsem nepodepsal, věděl jsem, že bych si už nikdy neškrtnul. Připravoval jsem pro chartisty nějaké dokumenty, ale nechtěl jsem se účastnit věcí, o kterých jsem si myslel, že nemají naději na úspěch. Jako když za mnou přišla Dana Němcová, jestli bych s ní a Janem Patočkou nešel za ministrem kultury Milanem Klusákem přimluvit se za Plastiky. Víte, kdo byl Klusák? Naprosto chladný pragmatik; když mu jeho tchán Ludvík Svoboda přestal být užitečný poté, co ho strana zbavila prezidentství, dal od něho ruce pryč.

Na aktuální občanské aktivitě Milion chviliek se také podílejí evangelíci, z ČCE zvláště Benjamin Roll. Po loňských prezidentských volbách mi vrátilo naději to, jak tenhle spolek vyburcoval aspoň některé z letargie a malomyslnosti.

Já mám naději pořád, ale je pravda, že jsem si loni taky myslel, že bychom zase mohli mít vzdělaného a slušného prezidenta. Když mě v květnu hnutí Milion chviliek pozvalo na Staroměstské náměstí, namítal jsem, že společnost mají měnit mladí, a ne stařec, co se tam přibíhá o holích. Ale přemluvili mě a jsem rád, že jsem mohl přispět. Je vidět, že to pro ně není žebřík ke kariéře, jde jim o věc a mají to promyšlené.

připravil Tomáš Lavický;

foto Jan Bartoš a © Benfoto

DEN LESA NA VYSOČINĚ

Třešňový les

Sázíme lesy nové generace

Už jsem v životě stál v různých frontách. Jako malý na máslo nebo vejce, jako dospělý potom na kolo s přehazovačkou, nejspíš i na nějakou tu knihu, ale že budu jednou stát se spoustou dalších zájemců frontu na sekeromotyku a čekat na sázení stromků, to byla pro mne nová zkušenost.

V Peleštrově u Havlíčkova Brodu v sobotu 19. října bylo v rámci celostátního Dne lesa shromaždiště pro kraj Vysočina. Na webu sazimelesynovegenerace.cz bylo večer předtím přihlášeno asi 1000 dobrovolníků, teď tu na louce služba srovnává do řad desítky aut a dal-

ší, pěší nadšence obnovy lesa jsem míjel cestou. Začíná se.

Pracovní rukavice s sebou

Rozhlížím se po okolí romantické hájenky s ohradou pro ovce, s nimi vidím i koně a nasávám atmosféru. Program nabízel kromě lesních prací i projevy krajských představitelů nebo výchovné přednášky pro děti, mám se tedy bát láteření o klimatické apokalypse? Tribunu nevidím, spíš stánky s místními sýry a medovinou, všude se hemží lidí, jimž podle doporučení koukají z kapes pracovní rukavice. Při čekání pročítám letáček Lesů ČR a vnímám praktickou starost o správnou skladbu lesa v nové situaci. „Proto říkáme, že kalamitu lze svým způsobem vnímat i jako příležitost, jak naše lesy skokově proměnit v porosty, které mnohem lépe odolají klimatické změně.“ Podobně uvažovali nejspíš i v Etiopii, kde lidé vytvořili světový rekord, když za jediný den vysadili 358 milionů stromků, a trumfli tak Indii z roku 2016 s 50 miliony. Jsem tu správně, máme co dohánět.

„Ze všeho nejdůležitější bude se nezranit! Je nás tu hodně a sekeromotyka je nebezpečná,“ slyším instrukce lesnického vedoucího naší asi třicetičlenné skupiny, když spolu ukázkově odhrnují hrabanku, aby začali kopat až „v minerální půdě“. Kdo by to byl řekl, ale v jehličí se sazenička zkrátka neuchytí, musí hlouběji a také pěkně ušlapat, aby

kořínky – v našem případě namnožené s pěkným balem – měly kontakt s vláhou. „Dávejte pozor, sázet budeme všichni napravo od provázků, aby nám spon vyšel pravidelně,“ volá na nás druhý lesník, v ruce s oranžovým sprejem na označení budoucích jamek. Takže, jak to říkal? Vždyť jsou tu samé staré kořeny...

„Tak si dobře pamatuj, kde jsi své stromečky sázel, jednou sem přivedeš své děvče, jak se vlastně jmenuje?“ dobírá si táta svého staršího synka při kopání jamek. Školák si nemůže vzpomenout, která spolužačka se mu líbí nejvíc, a otcovy hlášky se rozléhají pasekou. „Vy se smějete a nic neříkáte?“ obrací se na mě. „Protože jsme se se ženou poznali skoro před 50 lety na lesní brigádě v Jeseníkách,“ vysvětluji, že pro mě téma generací a stárí lesa není nové. Ten pán slyšel možná poprvé o poválečné dobrovolnické péči o lesy v opuštěných Sudetech, jak se jich ujala YMCA a postupně se staly kultovní záležitostí mnoha mladých evangelíků. „Pak nám v sedmdesátých letech brigády zakázali a nikdo už neměl chuť stromečky obžínat,“ vzpomínám a hlavou mi běží obrázky lesa kolem rozpadlých stavení, kde se smrky prolínaly s ovocnými stromy a na pasece rostl rybíz.

Pestrý les budoucnosti

Hádejte, jaké sazenice mi tu sobotu v Peleštrově prošly rukama? První jsem vzal do ruky ►

lípu, pak javor, sem tam do řady zamíchal modřín nebo douglasku a pak i třešeň! Rozumí se divoká ptáčníce. To bude les! Nevím, jaké v něm porostou houby, ale doufám, že moje vnučky se do něj jednou podívají. Když už nemohly přijet na sazení: jedna měla konfirmační soustředění, druhá je ve Skotsku a třetí nebylo dobře, však to znáte.

V médiích se v tu dobu ozývají názory, že les se má nechat růst podle svého a nic mu nevnucovat. Ale od zástupců státních lesů tu slyším, že například třešeň v lese znamená velký ekonomický přínos. „Za takovou vysokou ptáčníci dostanete

50 000 za kubík,“ vysvětluje nám lesník u stánku jejich strategii. Když totiž roste třešeň mezi jinými dravějšími listnáči, musí se vytáhnout za světlem, okolní stromy ji ve větru omelou větve a vyrostе nádherné rovné dřevo. Představuji si, že zdejší boháč si nechá vyrobit ložnici z domácího masivu místo z daleka dovážené exotiky, a mám dobrý pocit. Kromě toho vidím všude i vysvětlivky sazebních postupů v závislosti na složení půdy. Ve vedlejší oplocence přidávali třeba duby. Zkrátka, sázím les nové generace.

text i fotky **Jan Mamula**

MODERNÍ ARCHITEKTURA

Kaple smíření u Berlínské zdi

Symbol studené války nahradil nový kostel

V Kapli smíření v centru německé metropole na Bernauer StraÙe, kde stávala Berlínská zeď, zazpíval 9. listopadu tohoto roku při oslavách pádu zdi český písničkář Jaroslav Hutka; vystoupil hned po projevu kancléřky Angely Merkelové. Berlínský symbol studené války, který východoněmecký režim postavil v roce 1961, si vyžádal 140 životů, vnitroněmecká hranice

Havla a zmínila jeho přínos k tehdejšímu události. Kancléřka též připomněla, že na 9. listopad připadá i výročí takzvané křišťálové noci, protiži-

dovského pogromu, který se odehrál v roce 1938 v nacistickém Německu, Rakousku a v Sudetech.

Nová kaple

Kaple smíření stojí na místě zdemolovaného luterského chrámu, který nechal východoněmecký režim odstřelit 25 let po jeho uzavření, jen krátce před pádem zdi. Kostel stál dlouhá léta opuštěn

v „zóně smrti“ – ochranném pásmu zdi na východě, zatímco domy jeho farníků zůstaly v západní části města.

Nová kaple má zajímavou oválnou konstrukci ze dvou vrstev jako vajíčko. Vnitřní hliněné jádro, které zpevňují rozeleté úlomky ze sutí původního kostela, je chráněno vnějším dřevěným ochozem. Volba materiálů, hlíny a dřeva, byla architektem vybrána, aby svojí „měkkostí“ kontrastovala s tvrdostí betonu a oceli zdi, rozdělující město. Oválná konstrukce kaple umožňuje i protilehlé, tzv. antifonální nebo komunální uspořádání lavic či židlí v kapli, které posiluje pocit sounáležitosti společenství a je

vhodné například pro žalmové modlitby nešpor. Pravidelný program se v kapli konal i při nedávném Kirchentagu.

Kaple slouží kromě církevní komunity také návštěvníkům blízkého muzea a památníku Berlínské zdi. V přístupové zóně ke kostelu byly na dřevěnou konstrukci zavěšeny zvony zachované z původního kostela. Uvnitř kaple, též ze starého kostela, je umístěn oltářní kříž. To místní komunitu spojuje s minulostí a upomíná na historickou paměť místa. Pro Čechy je zajímavé, že vstup do kostela vede na západ přímo směrem do Hussitenstraße.

Jan Kirschner, foto autor a Eugen Kukla

SBOR VE ŠKVORCI

Zachraňme škvorecké varhany

414 píšťal čeká na adopci

V šelický duch chval Hospodina, nabádá nás žalmista. Tento biblický verš ze samého konce Knihy žalmů (Ž 150,6) se skvěl i na luneti, umístěné mezi píšťalami varhan v evangelickém kostele ve Škvorci. Nástroj pocházející snad z druhé poloviny 18. století stával na kůru novogotického kostelíka, který si na návrší malebné středočeské vesničky poblíž Úval v roce 1892 postavili místní evangelíci. Varhany, které měly 414 píšťal (360 v manuálovém a 64 v pedálovém poli), sloužily k potěše věřících i návštěvníků kostela téměř 100 let. Ještě v roce 1990 na nich varhaník Josef Popelka v rámci evidování varhanního fondu Čech a Moravy nahrál tři skladby pro tehdejší Československý rozhlas, krátce poté však byly varhany rozebrány.

Nebyl to ovšem znak kulturního barbarství, ale snaha o záchranu historického nástroje. Do škvoreckého kostela tehdy zatékalo, kvůli narušené statice praskaly stěny a nikdo netušil, zda se

z kostela nestane ruina. Škvorecký sbor se proto rozhodl varhany raději rozebrat a uskladnit.

Kostel zachráněn. Ale co varhany?

Velkým úsilím členů a přátel sboru se škvorecký kostel nakonec podařilo zachránit, po náročné rekonstrukci se roku 2003 stal opět důstojným příbytkem Páně. A jelikož se v posledních letech začal k novému životu probouzet i samotný sbor, přemítali jsme, jak by bylo možné vdechnout nový život také varhanám. Základem našich úvah, proč se pustit do záchrany historického nástroje a nepořídít raději jednoduché moderní varhany, je znalecký posudek z roku 2002. Podle něj se zachovalo vysoké procento původních píšťal, obě klaviatury i obě vzdušnice. Sám soudní znalec, který varhany pamatoval ještě z doby, kdy byly plně funkční, jejich zvuk označil za nadprůměrný a případnou rekonstrukci za velmi zásadní. ▶

Farní sbor ČCE ve Škvorci Vás zve na

ADVENTNÍ BENEFIČNÍ KONCERT

ČESKÁ MŠE VÁNOČNÍ

Jakuba Jana Ryby

Pátek 20. 12. 2019 od 18 hodin
Evangelický kostel ve Škvorci
Husova 133

se slavnostním zahájením projektu

ADOPCE ŠKVORECKÝCH VARHAN

pod záštitou
starostky obce Ing. Martiny Vodičkové

a

radního pro oblast kultury a památkové péče Středočeského kraje Mgr. Karla Hořčíčky

Účinkují:

Smíšený komorní sbor PRAŽSTÍ PĚVCI a sólisté
Černošická komorní filharmonie, řídí sbormistr Mgr. Stanislav Mistr

Vstupné: 150 Kč / Senioři 65+ a děti do 12 let: 50 Kč / ZTP/P zdarma

Benefice pro obnovu varhan

Protože finanční možnosti sboru nejsou velké, rozhodli jsme se začít shánět prostředky na rekonstrukci varhan z více zdrojů. Začínáme jak jinak než hudbou. V pátek 20. prosince proběhne ve Škvorci adventní benefiční koncert se záštitou starostky Škvorce Martiny Vodičkové a radního Středočeského kraje pro kulturu Karla Hořčíčky. Zazní Česká mše vánoční od Jakuba Jana Ryby, a to v podání Smíšeného komorního sboru, Pražských pěvců, sólistů a Černošické komorní filharmonie pod taktovkou Stanislava Mistra. Výtěžek ze vstupného poputuje na

transparentní účet, kde začneme potřebné peníze postupně shromažďovat.

Během benefice bude také představen program adopce škvoreckých varhan. Každá ze 414 varhanních píšťal bude připravena k osvojení ve formě sponzorského příspěvku, jehož výše je variabilní. Bližší podrobnosti budou k dispozici na webu skvorec.evangelnet.cz. Zveme tímto všechny zblízka i daleka, aby nám pomohli uskutečnit náš sen – v malebném kostelíku, jemuž ještě ne tak dávno hrozil zánik, bude Hospodina opět chválit i libý tón, a ne jen jeho elektronická náhražka.

Blahoslav Hruška, sbor ve Škvorci

GENERACE

Osobní vzpomínka

Vlastimila Riegrová z Horního Jelení

Nedávno mi přišla poštovní obálka. Posílají se, žel, už jen málo. Proto je v nich většinou cosi významného. Tak to bylo i tentokrát. Tušil jsem, že jde o parte. A nezmýlil jsem se.

V pozhnaném věku 92 let odešla na věčnost sestra Vlastimila Riegrová z Horního Jelení. Patřila k těm, bez nichž si živé sborové společenství lze jen sotva představit. Snad právě proto, že nebyla ve staršovstvu a nijak na sebe nepoutala pozornost. Byla prostě pravidelná účastnice nedělních bohoslužeb i biblických hodin.

Když jsem jako administrátor zhruba deset let z Pardubic dojížděl do uprázdněného sboru v Holicích, k němuž příslušela i kazatelská stanice v Horním Jelení, vždycky jsem se na ta místa těšil, na setkání s milými lidmi. Bývalo nás tehdy na obou místech 10–15. Sestra Riegrová byla manželka dlouholetého holického kurátora a umožňovala mu, aby se mohl sborové práci plně věnovat. Dodnes ji před sebou vidím.

V létě jsem na ta místa jezdil na kole. V jednu hodinu jsem vyjel z Pardubic, ve dvě byly boho-

služby v Holicích a o půl čtvrté v Horním Jelení. Slůvko „Horní“ není vůbec zbytečné; do zmíněné lokality jsem přijížděl značně zpocený. Sestra Riegrová mne už vyhlížela; se svým výrokem „Honem, přineste lavor s vodou, přijíždí farář“ se nesmazatelně vepsala do mé mysli.

Tichá sestra, bez ambicí na postavení ve sboru. Kde tento typ křesťanů schází, tam to se sborem nebude zcela jistě v pořádku. Bez „neviditelných“ věřících sotva obstojíme v současné složité církevní situaci. Budiž za ně vzdán Bohu dík.

Jaroslav Nečas

Jan Jelínek obdržel Řád T. G. Masaryka

Prezident republiky jej vyznamenal 28. října in memoriam.

Jan Jelínek (1912–2009) se narodil v evangelické rodině pobělohorských exulantů v polském Zelově. V letech 1937–1944 byl kazatelem českého reformovaného sboru na Volyni v obci Kupičov, tehdy na polském území. Zažil zde hrůzy spojené s okupací sovětskou (1939), poté německou (1941) i cílené vyvražďování polského obyvatelstva ukrajinskou povstaleckou armádou (1943). Ve válečných letech, uprostřed konfliktů, při posunech hranic, front a za nezměrného násilí zachránil Jan

Jelínek spolu se svou manželkou Annou život několika desítkám lidí, často stojících ve válečné vřavě proti sobě. Šlo o Ukrajince, banderovce, Rusy, Poláky, židovské uprchlíky. Nejednou jim poskytli i ošetření. Na faře nárazově našlo azyl tolik lidí, že se tam nemohli vejít, a tak pomáhaly i další české rodiny.

Pomoc bez výhrad a bez rozdílu

Židovským obyvatelům kovelského ghetta, ohrožen na životě, vozil farář potraviny; nikdy přitom nebyl zajat. Zastřelení ale hrozilo jemu i jeho manželce, když na faře našli azyl lidé, kteří se jinak i mezi sebou nenáviděli a jinde by sáhli

druhým na život. Jelínkova manželka Anna, která uměla výborně německy, přesvědčila Němce, aby kontrolovali jen větší města a kupičovským poskytli zbraně na obranu před banderovci. A skutečně se museli několika jejich nájezdům bránit. Manželé Jelínkovi posléze vstoupili do československé armády, kde sloužili jako zdravotníci. V osvobozené vlasti Jelínek pracoval ve vojenské zahraniční službě; pomáhal přesídlavat zelovské reemigranty a volyňské Čechy. Přispíval také dřívějším občanům Sovětského svazu, kterým hrozilo věznění v gulagu. Vystavoval jim antidatované křestní listy s razítkem své dřívější kupičovské farnosti.

Po válce opět ve farářské službě

Ve vlasti Jelínek vstoupil opět do farářské služby, a to v Kralovicích a Podbořanech (1952–1958). Koncem padesátých let, když odmítal mezi svými farníky agitovat pro vstup do JZD, věnovala mu zvýšenou pozornost StB. Nakonec byl odsouzen na dva roky pro pobuřování (1958–1960). Poté pracoval deset let jako dělník.

Po převratu v roce 89 mohl farář Jelínek konečně ve své církvi svobodně kazatelsky působit. Obdržel vojenská ocenění, také český válečný kříž. V roce 2007, v 95 letech, mu bylo uděleno vysoké státní polské vyznamenání. Česká prezidentská kancelář však návrh na Jelínkovo vyznamenání odmítla. Náčelník generálního štábu armády České republiky přesto udělil 22. 7. 2008 evangelickému faráři Janu Jelínkovi, pplk.v.v., pamětní plaketu *Laudi Memorabilis* za neokázalé a nezištné hrdinství a skutky, jimiž zachránil desítky lidských životů nejen v osudových chvílích druhé světové války, ale i v pohnutém poválečném období.

Ne nadarmo jsou farář Jan Jelínek spolu se svou manželkou Annou přirovnáváni k pověstnému Oskaru Schindlerovi a k jeho manželce Emilii.

Jan Kašper, redakčně upraveno

DIAKONIE

CHRÁNĚNÉ DÍLNY

Před Vánocemi v Rolničce

Reportáž z chráněných dílen Diakonie Rolnička, kde vznikají dárky pro radost všem

I když příchod zimy není, co býval, a závěje sněhu spatříme spíš na obrázcích Josefa Lady než pohledem z okna, některé věci se nemění: poslední měsíce roku zůstávají stejně jeho nejnapínavějším obdobím. Toho vzrušení, jestli se všechno stihne a podaří. Budou-li mít naši blízcí radost z toho, jak jsme je obdarovali, zároveň s očekáváním, jaké překvapení připravili oni nám. A co teprve ti, kteří na tom, aby bylo na Vánoce čím obdarovávat, celý rok pracují. Jaký shon zažívají oni?

Na úzkém chodníku parkuje velká dodávka, ze které pětice mužů v zaprášených pracovních šatech vykládá plastové barýlky. Jsou malé, i tak ale pojmu 20 litrů a je jich hodně, takže se člověk při jejich nošení pěkně prohne. Obsahují hustou tekutinu barvy tmavě hnědé hlíny. Kdo by si pomyslel, že z téhle beztvare látky, která si teče, kam chce a všechno zamaže, za několik dní vzniknou krásně malované hrnečky, cukřenky, misky a talířky, které si pak budou lidé po celé republice dávat jako krásně zabalené dárky pod stromček?

Jsme před chráněnou dílnou soběslavské Diakonie Rolnička. V řadové zástavbě je to největší dům s logem firmy na pěkné fasádě a s vývěsním štítem rolníkovské čajovny, která tu také sídlí. Uvnitř se toho skrývá napodiv

mnoho: keramická dílna, dřevařská dílna, textilní dílna, výtvarná dílna, sklad, expedice. Každý metr čtvereční domku i jeho zahrady je využit. A výrobky dílen tady v čase před Vánocemi odbavují po stovkách.

Zrovna minulý týden vyráželo ze Soběslavi do Prahy plně naložené auto: 400 glazovaných hrnků, malovaných symboly nákladních aut, lodí a letadel. Jako každý rok si je pro zaměstnance své české pobočky objednala nadnárodní

logistická a speditérská firma, která převáží náklady doslova po celé zeměkouli. Dalších 400 výrobků – tentokrát jsou to ovšem malované dřevěné figurky do Betlémů – se chystá na odbavení pro českou firmu Biopharm, distributora veterinárních léčiv. A každý den odsud expedují balíky, které si objednali přes internet jednotlivci.

Všechny výrobky z keramiky, dřeva i texti- ▶

lu přitom v dílně Rolničky zpracovávají lidé, kteří mají nějaký zdravotní nebo mentální handicap. Podle konvenčního úsudku by mnozí z nich byli jednoduše nezaměstnatelní. Přesto pod jejich rukama vznikají věci, které jsou vkusné, veselé, precizní a užitečné. Jak se to daří?

Vůně dřeva

„Prosím vás, potřebovala bych připravit tahle srdíčka. A hned, spěchá to,“ prosí vedoucí jedné z dílen. Muž v montérkách, ke kterému prosba míří, má mentální handicap. Odpoví jen stručným „Jo“, odloží kousek dřeva, který právě smrkuje, vezme vrtačku a do malých srdíček, vyrobených z tenké překližky, začne prorážet malé dírký vřdy přesně na stejném místě. V dřevařské dílně mají napilno. Jejich hlavní úkol je chystat základy pro figurky postaviček do betlémů, ale i třeba různých zvířátek. Hrubá lipová prkna se nejprve ohoblují a podle předem připravených šablon se na ně namalují obrysy figurek, které se pak vyříznou na pásové pile, zbrousí na pásové brusce a zbytek broušení se provede ručně pomocí smrkového papíru. Většinu této práce zastanou lidé s handicapem pod dohledem

zkušeného mistra. Když je hotovo, jdou dřevěné polotovary do výtvarné dílny. A tady získávají kousky dřeva svou tvář a výraz, stávají se z nich veselé postavičky, které každoročně bodují na vánočních trzích. Většinu práce opět zastanou lidé s handicapem, jen nejtěžší úkony, jako je

třeba domalování očí, má na starosti mistrová. Pod rukama handicapovaných zaměstnanců tu však vznikají i svérázné zpracované kopie maleb velkých mistrů (Botticelli, Gogh, Picasso), originální vánoční přáníčka, diáře či kalendáře.

Někteří z výtvarníků Rolničky to už dotáhli docela daleko. Zbyněk Zenk například zaujal svými nespoutaně fantaskními kresbami herce Jaroslava Duška natolik, že si ho vybral jako ilustrátora jedné ze svých knih.

Velká část dřevěných figurek se ovšem nemaluje ručně, ale odváží na tisk do speciální tiskárny. V objemech, v jakých tu vznikají, by bylo nad síly místních výtvarníků je všechny zpracovat.

Nic pro začátečníky

„My tady celý den lijeme“ – to je heslo keramické dílny. A skutečně – ona hustá tekutina barvy hnědé hlíny, kterou ráno přivezla dodávka, se tady nalévá do forem, ze kterých se pak vylupují misky, hrníčky a další keramika. Tradiční kroužení na hrnčířském kruhu by bylo pro lidi s handicapem přece jen moc náročné. Obejít se to dá právě pomocí speciálně upravené hrnčířské hlíny v tekutém stavu.

Po nalití do formy začne tekutina od okrajů tuhnout, přičemž zbytek obsahu zůstává stále tekutý. Když se v pravý čas z formy opět vylije, zůstane v ní požadovaná nádoba, které se pak už zpracovává běžným postupem: glazuje a vypaluje v peci. Ale ani práce s tekutou hrnčířskou

hlínou není pro začátečníky. Je třeba zkušenost a správný odhad, aby stěny keramiky nebyly ani příliš tenké – to pak výrobek nic nevydrží, ani příliš silné – to pak místo třeba takového hrníčku na espresso vznikne spíše těžítko. „Lití“ stejně jako malování typické pro rolničkovskou keramiku obstarávají opět lidé s handicapem.

Exkluzivní značka?

Chráněné dílny Rolničky mají i svoje obchodní oddělení. Jeho práce je ale specifická. Zatímco jinde obchodní zástupci zakázky shánějí, v Rolničce je musejí s omluvami odmítat či odkládat na pozdější dobu. „Občas mě napadá, jestli se z nás nestává cosi jako exkluzivní značka,“ říká vedoucí dílen Ivan Mrkvica. Keramiku Rolničky odebírá

například i obchod Modernista, který nabízí málo dostupné designové zboží a jeho obchody najdete na nejexponovanějších místech Prahy.

Jeden svůj výrobek však chráněné dílny nedají z ruky. Je neprodejný, má totiž historickou hodnotu. Jedná se o keramickou cukřenku z dob, kdy dílny začínaly. Je poněkud neohrabaná, těžká, s velmi silnými stěnami, zdobenými kresbou jaksi rozmazaně neurčitou. Dokládá, že k precizním kouskům, které dnes v Rolničce vznikají, bylo potřeba urazit pořádný kus cesty. Všichni se museli trpělivě učit. „Když ale člověk dělá nějakou věc důkladně a dlouho, stane se z něj mistr svého oboru. Platí to i o našich zaměstnancích s handicapem,“ říká Ivan Mrkvica.

Adam Šůra

AKTUALITY

Dárcovský portál: radost klientům Diakonie

Mobilní salaš, spřažený bicykl neboli dvojkolo, vysavač. Nejen na tyto dárky lze přispět na novém dárcovském portálu darek.diakonie.cz. Ten nabízí osm konkrétních projektů, osm konkrétních možností pomoci, osm způsobů, jak zvýšit kvalitu života klientů Diakonie a především jim před Vánocemi udělat obrovskou radost. Darující pomohou dětem, lidem s postižením, seniorům, lidem s duševním onemocněním, maminkám v azylovém domě, umírajícím.

Diakonické setkání

Další diakonické setkání v rekreačním středisku Diakonie ČCE Sola gratia v Bystřici pod Hostýnem absolvovalo letos 15 účastníků. Setkání se neslo v duchu biblického verše „Nikdo nežije sám sobě...“ (Ř 14,7), což je hodnota, kterou si Diakonie připomíná při příle-

žitosti třicátého výročí své obnovené činnosti.

Rozhovory o svědectví nejen v Diakonii, ve sboru, v rodině či ve společnosti řídil farář z Valašského Meziříčí Daniel Heller, hudební večer vedl celocírkevní kantor Ladislav Moravetz. Celé setkání pak provázely

modlitby v duchu Taizé. Účastníci měli také možnost vyzkoušet zážitkový kurz „Vítejte v Diakonii“, tedy seznamovací vzdělávací program pro nové zaměstnance Diakonie.

UPOUTÁVKA

Blažkovský deník

Publikace obsahuje i DVD s několika filmy

Mnozí z vás jistě rádi vzpomínají na to, jak v mládí jezdili na Blažkov, ať už na dětské tábory, nebo na sborové pobyty. Možná tam však jezdili už vaši rodiče a dnes se tam těší vaše děti. Tábor na Blažkově nám slouží už víc než 60 let. Prožívali jsme tu biblické příběhy, snažili se k sobě chovat jako bratři a sestry, modlili jsme se a zpívali – a to v dobách nesvobody i svobody, v chatkách i ve stanech, v jídelně i v lese.

Sbory Brno I a Brno II, které jsou majiteli tábora, a především kuratorium, které o tábor pečuje, se rozhodly, že se pokusí zaznamenat a uchovat alespoň část vzpomínek, fotografií a filmů, které jsou s Blažkovem spojeny. Požádali jsme bratra Jana Vondru, který již sestavil a vydal podobný *Sázavský deník*, aby se tohoto úkolu ujal. Práce trvala pět let a výsledek je před námi – právě vychází krásně vázaná a s láskou připravená kniha o místě, kde leckdo z nás poprvé poznal křesťanské společenství, pronikal do hloubky biblických příběhů, učil se žít v přírodě, řezat dřevo a sbírat šišky. Jako autoři do knihy přispěli účastníci kurzů, vedoucí a organizátoři i členové kuratoria.

Jsm rádi, že se knihu podařilo vydat v předvánočním čase, a může tak posloužit jako vhodný dárek. Má přes 500 stran, z toho je 300 stran textu

a v obrazové příloze nejdeme víc než 1000 fotografií z biblických kurzů dětí, mládeže, skautů i z rodinných pobytů. Součástí knihy je i DVD s několika filmy.

Knih s DVD stojí 350 Kč. Kdo by měl zájem také o *Sázavský deník*, může mít obojí za 450 Kč. Kniha je v prodeji ve sborech Brno I, Opletalova 6, a ve sboru Brno II, Lidická 79.

Jiří Gruber

POSLEDNÍ SLOVO

Mávejme a radujme se

Americký matematik Edward Lorenz, který se vědecky zabýval tím, proč se počasí někdy nechová tak, jak meteorologové předpovídají, si v jedné své slavné přednášce vážně položil otáz-

ku, jestli může mávnutí motýlích křídel v Brazílii vyvolat tornádo v Texasu. Mávnutí motýlích křídel – tornádo v Texasu. Nesmysl, řeknete si. Ale v tak složité síti příčin a následků, jako je

světové počasí, ale třeba taky lidský život nebo běh světa, opravdu funguje něco, čemu se říká motýlí efekt: Nepatrné příčiny můžou vést k nedozírným následkům. Přesněji řečeno, nedozírné jsou ty následky pro člověka a pro jeho vědu. Jako křesťané bychom měli říct, že nepatrné příčiny vedou k následkům, jejichž konce dohlíží asi jen Bůh, který tento svět stvořil.

V přípravách na Vánoce se chystáme na okamžik, kdy upřeme pohled ke dvěma napohled nijak mimořádným lidem, jimž se v chlévě narodilo miminko. Je to tvoreček tak křehký, že mu oslík a vůl musejí dělat inkubátor. A důsledek této zdánlivě nepatrné události bude mnohem větší než nějaké tornádo v Texasu. Jedna židovská dívka přijala výzvu k nestandardnímu těhotenství, jeden židovský mladý muž ji kvůli tomu nezavrhl, nějaká bezejmenná žena nejspíše přiložila ruku k dílu, aby dítě i jeho matka přežili nesterilní prostředí stáje – a zanedlouho to fouklo „až do dálav země“, jak praví ve své předpovědi prorok Micheáš. Fouklo to až k nám.

O Vánocích slavíme ledacos, něco si připomínáme, v něco doufáme. Čím větší nákupní šílensství doprovází advent, tím usilovněji hledáme jejich dobrý, vnitřní smysl. Možná by jednou z hledaných podob mohly být Vánoce jako svátky malých činů. Nelomit rukama nad tím, že jedna zakoupená nocleženka nepomůže všem bezdomovcům ani jedna pětistovka nezachrání všechny nemocné africké děti. Ale spolehnout se na to, že Hospodin ve své dobrotě někdy působí tak trochu jako nadace Divoké husy: My ze svého nabídneme něco třeba i tak malého, jako je vstřícné mávnutí k druhému člověku, a on k tomu přidá víc, než bychom si byli kdy dokázali představit. V síle Hospodinově děláme to nejdůležitější a největší, čeho jsme – my, vesměs malí lidé – schopni. Tak jako Marie v síle Hospodinově počíná své dítě a raduje se z toho, že s ní „učinil veliké věci ten, který je mocný“, můžeme i my dělat zdánlivě maličkosti v naději, že aspoň některé z nich se mohou Boží mocí proměnit ve velké děje. Takže tedy: Mávejme a radujme se.

Šárka Grauová

OZNÁMENÍ

Ořez a kácení stromů

Provádím rizikové kácení stromů a ořezy za pomoci horolezeckých technik. Vojtěch Páv, 725 281 406. www.lezecke-prace.cz

Nabídka bydlení

Farní sbor ČCE v Suchdole nad Odrou nabízí k pronájmu byt 3+1 v poschodí farní budovy za 6 200 Kč v příjemném prostředí sborového areálu. Od zájemce očekáváme aktivní zapojení do práce ve sboru. Dotazy směřujte na kurátora sboru, tel. 602 764 112.

Pozvánka na adventní setkání

Ekologická sekce České křesťanské akademie zve na úterý 10. prosince 2019 od 17.30 hodin do kláštera Emauzy (Praha 2, Vyšehradská 49) na adventní besídku s bilancí práce sekce a výhledem do budoucna, se zamyšlením nad životem víry v procesu změny klimatu, s neformálním popovídáním a s předvánočním pohoštěním.

společenství sboru v Dvakačovicích v létě 2019

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Jana Plíšková
členové: Jiří Hoblík, Jiří Hofman,
Jan Kirschner, Ondřej Kolář,
Tomáš Pavelka, Jaroslav
Pechar, Lenka Ridzoňová, Adéla
Rozbořilová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

Na obálce
Foto: Benjamín Skála, Nové
Město na Moravě 8. 9. 2019

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

čísla 1/2020 je 22. 12. 2019

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ
elektronicky a ve zvukové
podobě: Diakonie ČCE,
Klimentská 18, 110 05
Praha 1, tel.: 222 316 306,
732 324 956
e-mail: szp@diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.
Janáčkovo nábřeží 1075/27
150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x
ročně, jednotlivá čísla 30 Kč
roční předplatné 350 Kč
do zahraničí 900 Kč
sponzorské 600 Kč
Informace o předplatném podá,
objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
www.e-cirkev.cz
/ Co děláme / Média /
Církevní tisk / Český bratr

www.ceskybratr.cz

- listovací aplikace
- audioverze
- řazení podle rubrik
- odkazy na jednotlivé příspěvky

ISSN 1211-6793

Cyklus témat se v příštím ročníku Českého bratra bude věnovat ctnostem.

Již nebe jde k nám

výběr písní z nového Evangelického zpěvníku

Nový církevní zpěvník bude obsahovat nejen písně, ale také jiné formy liturgických zpěvů. Přestože jednolístky s instrumentálním doprovodem zůstane i nadále nejužívanějším způsobem provedení, některé zpěvy budou ve zpěvníku opatřeny vícehlasem. S přípravou zpěvníku, s jeho předložkou prezentací, souvisí notové publikace pro pěvecké sbory, které průběžně vycházejí v nakladatelství Kalich: Zlínské sboropěni, Jubilate a Cantate (letošní novínka). V těchto sbírkách se objevuje celá řada písní, upravených pro pěvecký sbor za doprovodu varhan či klavíru v jiném zpracování než v budoucím varhanním chorálníku, kde bude uveden jednodušší doprovod.

Hlavním cílem tohoto počínu není jen pouhé seznámení s novou tvorbou, ale především šíření poselství a krásy nových duchovních zpěvů do církve i mimo ni. V zájmech čtenářů, že Hospodinu máme zpívat novou píseň. Aby si lidé novou píseň osvojili, je třeba, aby ji někdo předpíval, aby zazněla. Píseň žije, když žije. Také tato nahrávka chce pomoci procesu inkulturační nových písní do našeho prostředí, aby se nové písně postupně staly známými a dobře se zpívaly.

**ČESKOBATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ**

Účinkují

Evangelický eker Zlín
sbormistr Ladislav Morawetz
Ester Morawetzová
žeslový soubor Konzervatoře
p. J. Vejvanovského v Kroměříži
pod vedením Rudolfa Berana
Marcel Fuksa
Rostislav Korman
Jiří Šupálek
Ondřej Motál
Jaroslav Voříšek
Filip Vrajk
Jakub Klvač
Gregor Krayer

sólový zpěv, akordeon
klavír, varhany

Hudební režie	Jaromír Bazel	trubka
Zvuková režie	Jakub Zapletal a Petr Bazel	trubka
Návrh obálky	Pavla Pejlová	trubka
		trambon
		trambon
		tuba
		tympany
Total time	35:14 min.	

Nahráno v kostele Českobratrské církve evangelické ve Zlíně
a v Městském kulturním centru v Hulíně.

© Českobratrská církev evangelická, Praha 2019
Bez časopisu je CD neprodejné.

